

Digitale møteportaler i norske kommuner

Hva skjer med den grunnlovsfestede åpenheten
når lokalpolitikken flytter inn i digitale løsninger?

Foto: Bjørn-Tore Sandbrekkene, Østlands-Posten

Innhold:

[Digitale møteportaler i norske kommuner](#)

[1. Innledning:](#)

[2. Hovedfunn:](#)

[3. Rettslig utgangspunkt:](#)

[4. Funns:](#)

[4.1 Kommunene som har løsninger som er i strid med offentlighetsprinsippet](#)

[4.1.1 Tekniske begrensninger](#)

[4.1.2 Uenige i hva det er innsynsrett i](#)

[4.1.3 Fra motstand til åpning for innsyn](#)

[4.1.4 Digitale løsninger er ikke problemet i seg selv](#)

[4.2 Kommunene som har løsninger som er i tråd med offentlighetsprinsippet](#)

[4.2.1 Kommunene som publiserer åpent i forkant av møtene](#)

[4.2.2 Kommunene som har funnet kompromisser](#)

[4.2.3 Kommunene hvor det ikke legges inn noe før møtene:](#)

[4.2.4 Kommunene som bare bruker løsningene til taushetsbelagt materiale](#)

[4.4 Kommunene hvor det er uklart](#)

[4.5 Ulike vurderinger](#)

[5. Leverandørens løsninger](#)

[5.1 Acos](#)

[5.2 First Agenda](#)

[5.3 Aventia](#)

[6. Råd til medier og de som vil ha innsyn](#)

[7. Råd til kommunene](#)

[8. Metode](#)

[9. Vedlegg](#)

[9.1 Artikkel publisert i Kommunal Rapport 23.08.2023:](#)

[9.2 Brev fra politisk sekretariat i Bærum kommune til Kommunal- og distriktsdepartementet av 27. juni 2024](#)

[9.3 Orientering fra Tynset kommune](#)

[9.4 Kronikk i Kommunal-Rapport](#)

1. Innledning:

Møter i norske kommunestyre, formannskap og ulike kommunale utvalg skal være åpne for alle som ønsker å følge dem. Det er en rettighet som følger av offentlighetsprinsippet, som i 2004 ble grunnlovsfestet. I Grunnloven § 100 femte ledd heter det:

«Enhver har rett til innsyn i statens og kommunenes dokumenter og til å følge forhandlingene i rettsmøter og folkevalgte organer».

Retten til å følge møtene følger også av kommuneloven (§ 11-5).

Hvorfor er det sånn? Kommunelovutvalget¹ oppsummerte det tydelig i 2016:

«Helt sentralt for et sterkt folkestyre er at det er åpenhet om beslutninger som tas, og grunnlaget for dem. Det er derfor viktig at møter i folkevalgte organer er åpne. Det bør være åpenhet rundt både vedtak som fattes, og meningsdanningen i forkant av beslutningene.

Åpenhet er en helt sentral demokratisk verdi. Det er en verdi som gjør det mulig for innbyggere å holde seg politisk orientert og som gjør det mulig for innbyggere å holde sine representanter ansvarlige for de beslutninger som tas. Det er en verdi som forhindrer korrupsjon, og som forhindrer at egennytten settes foran fellesnytt. Derfor skal det etter utvalgets mening være åpenhet rundt det meste kommunestyret gjør».

Men hva skjer når norske kommuner tar i bruk digitale møteportaler, med muligheter for å sende inn (og trekke) forslag til vedtak, til å kommunisere og kommentere hverandres forslag? Det har Norsk Presseforbund og vårt offentlighetsutvalg sett på i denne rapporten.

Bakgrunnen er den såkalte boble-saken i Larvik kommune.

«Bobla» er det lokalpolitikere i Larvik kalte den digitale politikerportalen kommunen brukte. «Bobla» heter egentlig Acos møteportal, og er et digitalt verktøy som ble brukt i forbindelse med politiske møter i kommunen, hvor politikere kunne fremme forslag og kommunisere i forkant av møtene. Problemet, først for journalistene i lokalavisa Østlands-Posten, men dernest for alle innbyggerne i kommunen, var at bobla var lukket. Politikere viste til forslag og kommunikasjon i bobla, og de som fulgte møtene, skjønnte ingenting. Saksbehandling som skulle skjedd i møte, hadde flyttet inn i et lukket digitalt rom, og det grunnlovsfestede offentlighetsprinsippet var satt sjakk matt.

Etter klage fra lokalavisa endte saken hos Sivilombudet, som måtte gi to uttalelser om saken. Ombudet, som fører kontroll med den offentlige forvaltningen, konkluderte med at bruken i Larvik var i strid med offentlighetsprinsippet. Essensen er: Når en folkevalgt legger inn et forslag i en slik portal, og dette er synlig for de andre politikere, så skal det også være åpent tilgjengelig for allmennheten. De rettslige utgangspunktene er oppsummert i kapittel 3 nedenfor.

---

¹ NOU 2016:4 16.4.4.1

Avslutningsvis i sin første uttalelse om bobla i Larvik skrev Sivilombudet at de er kjent med at flere kommuner bruker lignende digitale verktøy i forbindelse med folkevalgte organers møteforberedelser, og de ba Statsforvalteren i Vestfold og Telemark om å være «oppmerksom på at tilsvarende problemstilling også kan oppstå i andre kommuner».

I denne rapporten forsøker vi å belyse hvor mange norske kommuner som i dag bruker slike digitale verktøy og ser på bruken av dem vurdert mot det grunnlovsfestede offentlighetsprinsippet.

Faksimile fra Østlands-Posten 29.06.2024:

Så ble det endelig stukket hull på «bobla»

ÅPENHET: Uansett har politikerne i Larvik nå sendt et veldig viktig signal når de så tydelig sier at de ønsker åpenhet, skriver Eirik Haugen, sjefredaktør i Østlands-Posten. Foto: Arkiv

Av Eirik Haugen, sjefredaktør i ØP

Publisert: 29.06.24 10:57

Del

2. Hovedfunn:

- Minst 156 norske kommuner bruker slike møteportaler. Om de brukes, og hvordan de brukes, varierer stort.
- 82 norske kommuner bruker portalene på en måte som er i tråd med offentlighetsprinsippet.
- 52 norske kommuner bruker portalene på en måte som vi mener er i strid med offentlighetsprinsippet.
- 35 av kommunene opplyser at årsaken til at de ikke er mer åpne, er tekniske begrensninger i løsningen.
- 7 kommuner har funnet kompromisser som sikrer åpenhet, selv om de tekniske løsningene begrenser dem.
- 7 kommuner mener det ikke bør være innsyn i det som foregår i portalene.
- Fra 15 av kommunene har vi for lite informasjon til å kunne vite om bruken er i tråd med eller strid med offentlighetsprinsippet.

Omtrent en tredjedel av kommunene bruker altså portalene på en måte som vi mener ikke er fullt ut i tråd med offentlighetsprinsippet. Hovedproblemet er at politikerne i de aktuelle kommunene kan legge inn forslag til vedtak i forkant av møtene, som er synlige for resten av politikerne, men som allmennheten ikke har anledning til å orientere seg om i forkant. Med andre ord har mange norske kommuner flyttet deler av sin politiske saksbehandling inn i et rom som ikke er åpent for allmennheten. Bruken varierer stort, men i verste fall er slik bruk av løsningene en uthuling av det grunnlovsfestede offentlighetsprinsippet.

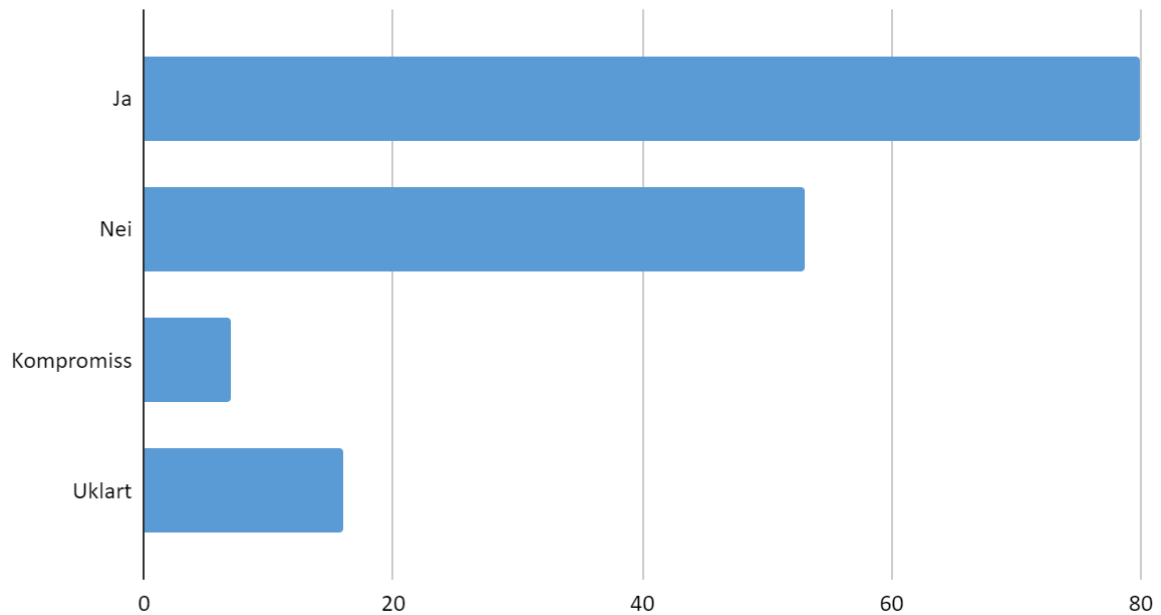
Oppsummert er våre hovedfunn:

Er kommunenes løsning i tråd med offentlighetsprinsippet?

Ja, fordi det ikke legges inn noe før møtene:	58
Ja, fordi det som legges inn publiseres åpent før møtene:	20
Ja, fordi den bare brukes til taushetsbelagte saker	4
Nei, fordi det ikke er åpent for innsyn i forkant av møtene	52
Uklart:	15
Kompromiss	

	7
	Sum:
	156

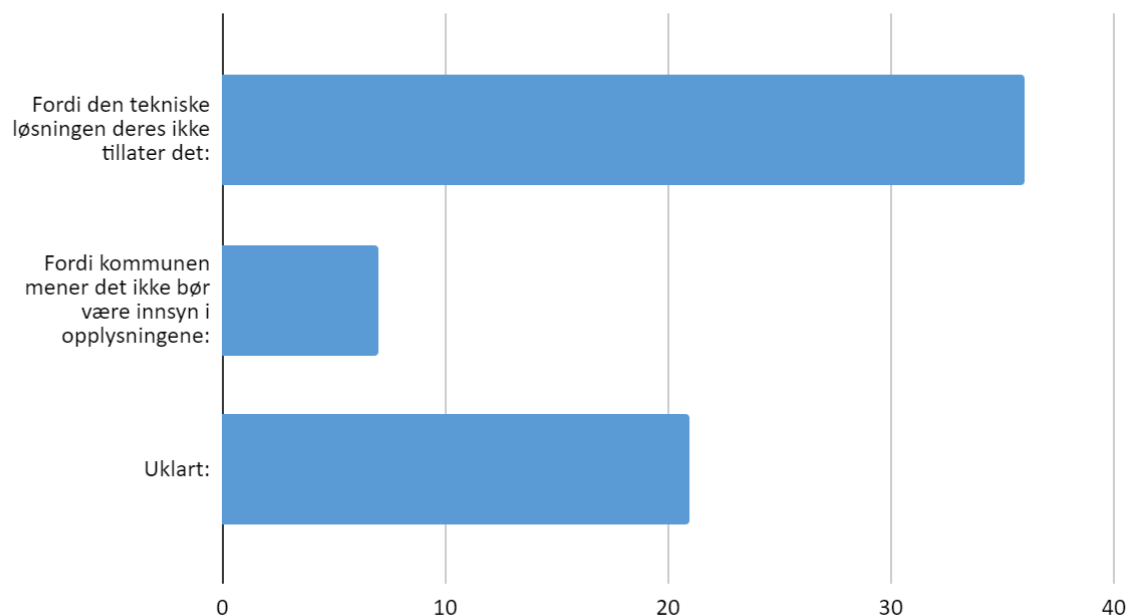
Er løsningen i tråd med offentlighetsprinsippet?

Hvorfor er eventuelt løsningen ikke i tråd med offentlighetsprinsippet?

Fordi kommunen mener det ikke bør være innsyn i opplysningene	7
Fordi den tekniske løsningen deres ikke tillater det	35
Uklart:	21

Hvorfor er ikke løsningen i tråd med offentlighetsprinsippet?

Noen kommuner som vi har vurdert til å ha løsninger som er i tråd med offentlighetsprinsippet, har svart at de ønsker enda større mulighet for åpenhet og innsyn, men at løsningen ikke tillater dette. Disse er inkludert i tabellen ovenfor.

Funnene beskrives ytterligere i kapittel 4.

3. Rettslig utgangspunkt:

Vårt mål med undersøkelsen er å sjekke om kommunenes bruk av digitale møteportaler er i tråd med offentlighetsprinsippet.

Utgangspunktet for vår vurdering er Sivilombudets to uttalelser om "bobla" i Larvik, og Kommunal- og distriktsdepartementets brev til Larvik kommune av 19. april 2024:

- [Politikerportalen 1: Innsyn i møteportal for folkevalgte i kommune](#)
- [Politikerportalen 2: Innsyn i «politikerportalen» – saksdokument, organinterne dokumenter og merinnsyn mv. - Sivilombudet](#)
- [Departementets brev til Larvik kommune](#)

Uttalelsene til Sivilombudet og svaret fra Kommunal- og distriktsdepartementet tar til dels for seg tekniske vurderinger av for eksempel hva som er saksbehandling i kommunelovens forstand og når et dokument er ferdigstilt. Men mye av essensen er oppsummert i brevet fra departementet, hvor det blant annet heter: *«At meningsutveksling og diskusjon om saker som det folkevalgte organet har til behandling er en sentral del av folkevalgte organers saksbehandling, synes klart. All slik aktivitet skal skje i møter. En digital portal eller «møteplass», der medlemmene kan kommentere og diskutere andre medlemmers forslag til vedtak, er derfor ikke i tråd med kommuneloven (...).»*

Løsninger hvor det legges opp til slik aktivitet som departementet beskriver her, vil klart være i strid med kommuneloven og offentlighetsprinsippet.

I tillegg legger vi til grunn at det er innsynsrett etter offentlighetsloven i forslag som legges inn i løsningene. Dette spørsmålet er ikke vurdert av departementet, men i politikerportal 2-uttalelsen fra Sivilombudet (avsnitt 9 til 16) konkluderes det med at forslag som legges inn i portalene og som gjøres synlige for de øvrige medlemmene, er dokumenter etter offentleglova § 4 og at det kan kreves innsyn i disse, etter § 3 .

Hvis slike dokumenter (forslag som sendes inn) skal unntas, må det være fordi de kan anses som interne, jf. offentleglova § 14. Sivilombudet har ikke tatt stilling til om det vil være slik unntaksadgang, men har fastslått at det er vanskelig å se for seg at det finnes saklig grunnlag for å holde tilbake denne type forslag som interne dokumenter etter offentleglova. I Politikerportalen 2-uttalelsen heter det: *«Det er vanskelig å se saklige grunner for at det skal gis mindre merinnsyn enn hva som uansett skal være offentlig i medhold av møteoffentlighetsprinsippet».*

Vi legger derfor til grunn at forslag som sendes inn i løsningene, og som er tilgjengelig for de øvrige folkevalgte i det politiske organet, ikke kan unntas fra innsyn. Som et minimum må slike dokumenter være åpne for innsyn. For å være helt i tråd med meroffentlighetsprinsippet bør de etter vår vurdering også være publisert åpent for allmennheten i forkant av det aktuelle møtet, og helst så raskt som mulig etter at det er delt med alle politikerne.

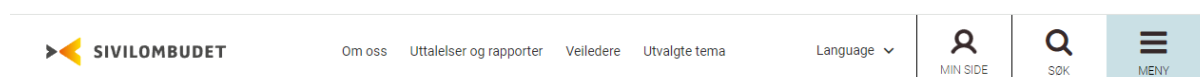
Etter vårt syn gjelder det samme for kommentarer og kommunikasjon som er tilgjengelig for alle medlemmene i utvalget.

De kommunene vi har vurdert til å ha løsninger og bruk som fullt ut er i tråd med offentlighetsprinsippet, er kommunene hvor det som legges inn, tilgjengeliggjøres før møtene, hvor det ikke legges inn forslag eller kommentarer i forkant av møtene, eller hvor løsningene bare brukes til å sende ut dokumenter i taushetsbelagte saker.

Vi er altså ikke av den oppfatning at det ikke kan være mulig å legge inn forslag, eller kommentarer, i løsningene, såfremt disse er tilgjengelig for allmennheten umiddelbart, eller kort tid etter at de er lagt inn og blitt synlige for de øvrige medlemmene av utvalget. Se kapittel 7 for utdypning av dette.

Faksimile fra Sivilombudets Politikerportal 2-uttalelse:

[Forside](#) / [Uttalelser](#)
/ Politikerportalen 2: Innsyn i «politikerportalen» – saksdokument, organinterne dokumenter og merinnsyn mv.

Politikerportalen 2: Innsyn i «politikerportalen» – saksdokument, organinterne dokumenter og merinnsyn mv.

23.2.2023 (2022/4149)

Saken gjaldt et krav om innsyn i forslag til vedtak som var lagt inn i «bobla» i Larvik kommunes møteportal for folkevalgte organer («politikerportalen»). I uttalelse 21. desember 2022 (SOM-2022-4149) kom ombudet til at mye talte for at det foregikk møtepliktig saksbehandling i «bobla». Ombudet mente at møteoffentlighetsprinsippet som ligger til grunn for kommuneloven § 11-5 ga rett til innsyn i den møtepliktige aktiviteten, så langt aktiviteten ikke oppfylte vilkårene i § 11-5 andre eller tredje ledd om møtelukking.

4. Funn:

4.1 Kommunene som har løsninger som er i strid med offentlighetsprinsippet

Vi har registrert at 52 kommuner har løsninger som vi tolker til å være i strid med offentlighetsprinsippet. Det er følgende kommuner:

Askvoll kommune
Senja kommune
Rauma kommune
Gloppen kommune
Ørland
Indre Fosen kommune
Aurland
Bokn
Kongsvinger kommune
Ullensvang kommune
Lebesby kommune
Stryn
Kvæfjord kommune
Midt-Telemark
Nordre Follo kommune
Sør-Fron
Sola kommune
Kinn
Tjeldsund kommune
Nord-Fron kommune
Modum kommune
Grue kommune
Karmøy kommune
Lund kommune
Tysvær
Nannestad
Vang kommune
Vefsn kommune
Stavanger kommune
Strand kommune
Lillestrøm
Tynset
Nærøysund
Randaberg kommune
Nordre Land
Sveio kommune

Østre Toten kommune
Storfjord kommune
Vindafjord
Elverum kommune
Ringebu
Ibestad kommune
Gran kommune
Etne kommune
Nord-Odal kommune
Oppdal
Vardø
Lavangen kommune
Rindal
Midtre Gauldal kommune
Nordreisa kommune
Sortland kommune

Hovedårsaken som oppgis fra kommunene om hvorfor det ikke er åpent, er at den tekniske løsningen deres ikke tillater det (35 stk), fordi kommunen mener det ikke bør være innsyn i opplysningene (7), mens vi fra 15 ikke har nok informasjon til å vite hva som er årsaken.

Blant de ovennevnte kommunene varierer bruken en god del. Enkelte, som Ringebu, opplyser for eksempel at endringsforslag ikke har vært tilgjengelig for innsyn, men at det samtidig er svært sjelden slike legges inn i forkant av møtene. I slike tilfeller er løsningen prinsipielt sett ikke i tråd med offentlighetsprinsippet, men den praktiske konsekvensen er ikke stor. I andre kommuner er løsningene i større grad i bruk, og da er de praktiske konsekvensene potensielt større. Vi har mottatt en interessant betraktning fra Tynset kommune som drøfter noe av det ovennevnte, som er gjengitt i sin helhet i vedlegg 9.4.

4.1.1 Tekniske begrensninger

35 av kommunene svarer at løsningen er slik på grunn av begrensninger i den tekniske løsningen fra leverandøren.

Fauske:

I Acos møteportal er det kun politikerne som har tilgang. Så fremt ikke Acos lager en løsning for fremmede forslag, kan ikke allmennheten få fullt innsyn (hvis ikke de ser på streaming av møte og ber om innsyn på forslag til møtesekretær).

Rauma:

Allmennheten har via KommuneTV automatisk innsyn i skriftlige forslag det voteres over, men ikke i forslag som er trukket på forhånd, eller etter at et forslag evt. trekkes i møtet. Vi har aldri fått forespørsel fra noen om innsyn i forslag som er trukket, og problemstillingen har derfor ikke vært aktuell å vurdere konkret for oss.

Gloppen:

Dersom representantar/parti legg inn andre forslag enn det som følgjer normal saksbehandling, vil desse forslaga ikkje bli tilgjengeleg før i møteboka etter møtet er avslutta.

Kommunen har ikkje ressursar til å kjøpe nytt system nett no og må bruke den funksjonaliteten som er i dagens løysing. Det er likevel slik at under møtet har det vore vanleg at ordførar gir pressa tilgang til desse forslaga direkte. I andre tilfelle er alle forslaga samla i eit dokument som pressa får tilsendt om dei ber om det.

Ørland:

I forkant av møtene så er saksfremlegg, innkalling og oversikt over innkalte medlemmer tilgjengelig. Forslag er ikke tilgjengelig på nettet. Dette er ikke et villet unntak fra innsyn, men følger av manglende funksjonalitet i nåværende versjon av ACOS Møte / innsyn.

Vi bruker ACOS sine produkter for arkiv, saksbehandling, møteportal ("politikerportal") og innsyn. ACOS har sterk fokus på hyllevareløsninger. Som en av 260 kommuner som bruker ACOS produkter er vi derfor prisgitt de valgene som leverandøren tar i videreutviklingen av produktene, basert på endringsønsker fra kundene. Vi mener åpenhet er svært viktig, noe som også gjenspeiles i det faktum at Ørland kommune har vunnet 3 av 5 åpenhetspriser i regi av dere/Kommunal Rapport. Vi er enige i sivilombudets vurderinger, og ønsker langt større innsyn enn det som er i dagens løsning. Vi må derfor svare "nei" på spørsmålet om kommunen vil sikre mulighet for fullt innsyn, da vi alene ikke er i stand til å sikre dette. Vi kan heller ikke forsvare de store kostnadene en spesialutviklet løsning vil innebære. Vi vil i løpet av året oppgradere til Websak 9, noe som innebærer en helt ny innsynsløsning og politikerportal. Vi kommer da til å gå igjennom denne problemstillingen grundig, utnytte de mulighetene som ligger i løsningens konfigurasjon for å fremme offentlighet, og rette et endringsønske til leverandøren for det som evt mangler av funksjonalitet. Dette med bakgrunn i deres henvendelse.

Indre Fosen:

I vår møteportal har medlemmene mulighet til å legge inn forslag før og under møtet. Vi anser ikke disse som unntatt innsyn, men innsynet i forkant av møtet begrenses i dag av den tekniske løsningen vi benytter. Om noen etterspør disse forslagene i forkant av et møte, vil dette bli gitt ut på lik linje som andre publiserte møtedokumenter.

Under møtet vises innkomne forslag og nye forslag i streaming/opptak av møtet (dette gjelder da formannskap og kommunestyre). Forslagene vil også framgå i møteprotokoll.

Som nevnt over ønsker vi at innbyggere skal kunne se disse forslagene. Vi støtter alle initiativ på at systemleverandørene legger til rette for dette i løsningene som brukes i Kommune-Norge. Derav litt vanskelig å svare korrekt på spm 6. Ja, vi ønsker å sikre dette, men styrer ikke dette alene.

Aurland:

Evt. framlegg som er lagt inn i forkant av ein polititar ligg ikkje ope på innsyn. Det er ingen plass i portalen vår vi kan få dette ut. Dvs. Det er ikkje teknisk tilrettelagt for det. Vi bruker First Agenda. Må også sei at praksis hjå oss er at framlegga kjem i sjølve møtet og ikkje i forkant, men det er ikkje eit krav at det skal vere slik. Bare slik det er blitt.

Bokn:

Eventuelle forslag frå politikar til vedtak på sak er ikkje lagt ut da dei kjem i møte og vil ikkje vere tilgjengelege for dei blir lagt på innsynsløysinga på nettet til offentleg innsyn før møte er ferdig. Dette grunna at verktøyet "politikarportalen" ikkje er tilrettelagt for innsyn av publikum, men er linka opp mot innsynsløysinga på Bokn kommune sine nettsider når ein kjøyrer postlista til nettet.

Løysinga må vere at systemleverandør lagar funksjon som legg forslag som kjem i forkant av møte til direkte lenking til postlista under saka til det bestemte møte.

Kongsvinger:

Det er en funksjon i Acos møte som heter "legg til nytt forslag". Dette feltet blir ikke publisert på innsyn. Det har nok sammenheng med at et forslag ikke regnes som framsatt før det blir fremmet i møtet. Ellers er det dokumenter som er unntatt offentlighet i hht fvl og ofll som ikke vises på innsyn.

Kongsvinger kommune bruker som nevnt Acos Møteportal. I dette systemet har politikerne mulighet til å fremme andre forslag til saker som skal behandles i møte, enn kommunedirektørens innstilling. Forslaget kan når som helst trekkes før det er fremmet. Forslagene blir som oftest lagt inn i møteportalen enten rett før møtestart, men også i møtet. Systemet gir ingen mulighet for å vise disse i innsynsmodulen. Vi ser at dette kan være en utfordring, og dersom det er nødvendig for å være i tråd med meroffentlighetsprinsippet, vil vi gjøre en vurdering av endring av vår praksis.

Ullensvang:

Ikkje unnateke offentleg innsyn med nokon form for heimel, men publisert grunna tekniske begrensingar i løysinga.

Vi "vil" i betydninga at vi ønskjer gjerne å publisere om det hadde vore mogleg reint teknisk. Har etterspurd dette frå vår leverandør. Har vurdert om vi skal publisere det på ein annan måte enn direkte frå møteportalen, men har kome til at vi pt. ikkje har ressursar til å følgje det opp på ein god nok måte.

Vi har vurdert å ikkje gjere det mogleg å legge inn forslag på førehand elektronisk. Problemet vårt er at då må vi stenge dette også medan møtet pågår. Det er ikkje teknisk mogleg å berre ha denne funksjonen påslått berre i møtetidsrommet. I departementet sitt brev blir det vist til m.a. meningsutveksling, diskusjon og kommentarar. I vår løysing er det ikkje mogleg å kommentere eller diskutere elektronisk dei forslaga som er lagt inn. Det kan i såfall berre gjerast ved å legge inn eigne forslag. I tillegg ligg det i vårt reglement politiske organ at forslag ikkje er å rekne som formelt framsett før dei er fremma frå talarstolen i det enkelte møte. Vi har ikkje konkludert endeleg på kva vi vil gjere, men ser det som eit stort tilbakesteg om vi må slå av heile funksjonen med å legge inn forslag frå møteportalen.

Lebesby:

Forslag som kommer inn i portalen i forkant av møtene blir ikke offentlig før møtet er protokollert, dette fordi det ikke ligger en funksjon i møteportalen som sender forslagene direkte ut til postliste (det må lages dokument som kan publiseres). Det er da kun utvalgsmedlemmene som har innsyn i forslagene som ligger inne i møteportalen før disse behandles i møtet.

Stryn:

Tilleggsframlegg frå politikarar er ikkje offentleg tilgjengeleg på kommunen si nettside før møtet. Dei som ønskjer innsyn kan få det ved å ta kontakt med kommunen. Leverandøren av fagsystemet må gjere endringar i programmet dersom dette skal bli offentliggjort.

Kvæfjord:

De folkevalgte har anledning til å skrive inn alternative forslag til vedtak på saker som er meldt til utvalgsmøter. Disse blir ikkje publisert og offentliggjort før møtet er avholdt. Dette da det ikke finnes publiseringsmuligheter for dette i møteportalen.

Nordre Follo:

I vår kommune-TV løsning med votering er det mulig for politikerne å legge inn forslag til vedtak fra møtet er gjort tilgjengelig i løsningen. Alle politikere som er en del av møtet kan se disse forslagene. Det er svært lite brukt, som oftest legges forslagene inn like før - eller under møtet. Da er forslagene tilgjengelig for alle etter hvert som de legges inn, også de som følger sendingen. Pr. nå er det tekniske begrensninger som gjør at møtet ikke er tilgjengelig før starttidspunkt, men vi jobber med å finne en løsning.

Sør-Fron:

Hvis allmennheten skal ha fullt innsyn må systemleverandør på banen. Dette gjelder sikkert alle kommuner som har slik løsning?

Sola:

Per i dag støtter ikke møteportalen dette. Hvis leverandør tilbyr en løsning, vil det være aktuelt i forbindelse med neste oppdatering.

Kinn:

Framlegg til vedtak som politikarane legg inn i politiker/møteportal ser ikkje innbyggjarane, men alle framlegg til vedtak som politikarane legg inn i møteportal, vert lest opp av ordførar/møteleiar i møtene. Elles er alt, unnateke det som er taushetsbelagte opplysningar, som ligg i politiker/møteportal spegla på Innsyn på kommunen si heimeside.

Politikarane i Kinn kommune har meldt at dei ønskjer full openheit mht offentleg visning av framlegg til vedtak og gjennomføring av votering. Administrasjonen jobbar med å få dette på plass.

Tjeldsund:

Forslag som legges inn er ikke synlig på innsyn. Fordi systemet (ACOS) ikke har denne muligheten.

Kommunen ønsker å gi innsyn i de forslag som legges inn, men det krever endring i den tekniske løsningen.

Øygarden:

Vi nyttar politikerportalen frå Acos der forslag ikkje vert publiserte i innsynsløysinga, som for sakspapira. Møtesekretær sender tilleggforslag på e-post til dei som ber om innsyn. Vi har god dialog med lokaleavisa og sender innkomne forslag dagen før møta og fortløpande etter kvart som forslag kjem inn.

Vi praktiserer meiroffentlegheit og er proaktiv for at vi skal ha full openheit der det er mogleg. Vi har avventa vidare aksjon på dette i påvente av at Acos skal utvikla systemet, slik at forslag også kan visa i innsynsløysinga, men har ikkje fått svar frå Acos når dette er venta, og har avventa vidare arbeid ut frå dette. Vi vil vurdera andre løysingar viss innsynsløysing vil venta på seg.

Lund:

Vi håper at leverandørene av disse portalene vil finne en løsning på problemet slik at all publisering blir etter lovverket. Frem mot neste runde med møter vil vi oppfordre våre politikere til å avvente publisering til møtedag. Her har de ikke hatt noe mulighet for diskusjon i møteportalen. Kun å legge inn alternative forslag til vedtak.

Enkelte kommuner er i ferd med å få løsninger som vil ivareta offentlighetsprinsippet bedre enn i dag, for eksempel Modum.

Leverandørene mener det er mulig å finne løsninger for å sikre åpenhet, se kapittel 5.

4.1.2 Uenige i hva det er innsynsrett i

Vi har registrert at sju kommuner mener det ikke bør være innsyn i det som foregår i portalene.

Begrunnelsene deres, hvilke dokumenter det kan være snakk om og hvordan portalene brukes, varierer i de ulike kommunene. Derfor varierer også den praktiske betydningen av om det er åpent eller ikke. Vi har informert alle disse kommunene om at vi mener bruken er i strid med offentlighetsprinsippet, og bedt dem komme med eventuelle utdypninger. Dette er begrunnelsene fra de aktuelle kommunene:

Tysvær:

Vi ønsker å legge til rette for en løsning med full offentlighet, og ønsker på alle måter å være en åpen kommune. På en annen side er det ikke fordeler med å åpne opp for dette. Det har vært et nyttig verktøy for de folkevalgte å kunne dele forslag via portalen, noe som også gjør at alle gis samme sjanse til å vurdere de ulike forslagene i forkant av møte. Jeg vil tro at ved en offentliggjøring av forslag i forkant av møte vil noen velge å gå tilbake til e-postkorrespondanse om forslag.

På spørsmål om de vil si noe om vår vurdering av at løsningen er i strid med møteoffentlighetsprinsippet, svarer kommunen:

Jeg er ikke uenig i vurderingen. Mitt poeng er at dersom forslagene til politikerne blir offentliggjort i forkant av møter er det stor sannsynlighet for at de går tilbake til e-poster mellom seg (både internt i partiet og mellom medlemmene i utvalg). Vi kan oppfordre til å bruke politikerportal og legge inn forslagene der, men vi kan ikke påtvinge de å legge de inn i forkant. Vet at noen av våre folkevalgte har sterke meninger om offentliggjøring av forslag før de blir lagt frem i møte, og da er det de og ikke vi i administrasjonen som bestemmer hvilket verktøy de ønsker å bruke for å informere hverandre om forslag.

Nannestad:

Møteportalen hvor de folkevalgte kan legge inn forslag til vedtak er kun en praktisk håndtering. Kommuneloven stiller slik vi tolker det ingen krav til at dette skal være offentlig informasjon i forkant av politiske møter. Forslag kan fremmes i møtene, på papirlapper, e-post og annet, men vi opplever at ved bruk av møteportalen er det mer praktisk for alle parter. Våre møter er åpne så alle med interesse kan følge behandlingen og de forslag som fremmes. I protokollen vil det fremkomme alle forslag som er fremmet, votering og innstilling/vedtak fra det respektive møtet.

Vang:

Offentlegheita har ikkje tilgang til møteportalen.

I kommunestyret har vi som rutine at framlegg til vedtak skal leggest fram for møtet og offentligheita frå talarstolen. Eit framlegg som er skrivne inn i møteportalen reknast ikkje som eit framlegg før det er fremja frå talarstolen. Då reknar vi framlegget som ferdigstillt og det er tilgjengelege for offentligheita. Alle framlegg som er fremja frå talarstolen i kommunestyremøtet er med i protokollen frå møtet, som er offentlig tilgjengeleg på våre nettsider.

Møteportalen fungerer som ei hjelp for møtedeltakarar og møtesekretær: Det blir enklare for møtedeltakarane å oppfatte ordlyden i framlegget og ordlyden i protokollen blir korrekt.

Ved å følge desse rutinene meiner vi at sakene blir handsama i møte (ikkje i møteportalen) i samsvar med kommunelova § 11-2. Prinsippet om møteoffentlegheit (kommunelova §11-5) er ivareteke gjennom at offentligheita kan vere til stades under møtet, følge møtet på streaming og lese møteprotokollen på våre nettsider.

Vefsn:

Forslagene er en kladd, og blir de fjernet av den folkevalgte, har ikke kommunen mulighet til å få den tilbake i systemet. Jeg viser igjen til sammenligningen med lappen den folkevalgte noterer forslaget sitt på. Hvis den folkevalgte aldri legger frem forslaget, og ikke overleverer lappen til sekretariatet, har ikke sekretariatet noen mulighet til å få tak i den.

(Kommunen viser ellers til at systemleverandøren må på banen hvis det skal bli mulig å sikre fullt innsyn for allmennheten).

Stavanger:

Stavanger kommune begynte å offisielt ta i bruk Digdem, en digital løsning for politiske møter, fra høsten 2023. Løsningens sentrale funksjoner er muligheten for å legge inn forslag, votere, styre ordet, og holde orden i oppmøtet. Den brukes til møteforberedelse og underveis i møtene. Saksbehandlingen i møtene protokolleres og gjøres tilgjengelig for offentligheten i henhold til lovkrav. I tillegg tilbyr også Stavanger kommune streaming av møtene til enkelte utvalg.

Stavanger kommune vil som følge av dette ikke gi offentlig tilgang til Digdem for innsyn i møteforberedelsene. Kommunen anser løsningen å være en digital versjon av den alminnelige møteforberedelsen som ellers ville skjedd gjennom andre kanaler slik som muntlige samtaler, epost, eller meldingsutveksling. Disse aktivitetene har ikke tidligere vært publisert for offentlig innsyn, og er heller ikke pålagt å offentliggjøres etter loven da de ikke kan regnes som formell saksbehandling. Stavanger kommune ser derfor ikke at bruken av et

spesifikt digitalt virkemiddel utløser en annen grad av innsynsrett enn det man har i dag for denne typen aktivitet.

Innsyn etter offentleglova forutsetter at et dokument er «ferdigstilt». Dette vilkåret innebærer at det kan begjæres innsyn når det ikke lenger er aktuelt å gjøre endringer eller tilføyelser i dokumentet, da innsynsretten bare omfatter et ferdig produkt. Innsynsretten vil derfor først inntre når saksdokumentene er sendt til behandling i det folkevalgte organ eller ellers er ferdigbehandlet i administrasjonen (jfr. komml. § 11-3).

Strand:

(...) Det er den enkelte folkevalgte som bestemmer kommunikasjon mellom eget parti og evt. andre partier. Kommunens administrasjon og allmennheten har ikke tilgang til dette. Praksis i vår kommune, er at politisk sekretær vil i møte få tilsendt forslag til vedtak direkte i møtet. Den løsningen vi har, er for å hjelpe de folkevalgte å forberede seg til møte. Ha god oversikt på saker, slik at de kan forberede seg på best mulig måte til møtet blir gjennomført.

(...)

Kommentar til deres innsigelse om at kommunens løsning ikke er i tråd med offentlighetsprinsippet:

Vår oppfatning er at den politikerportal løsningen de folkevalgte har, letter tidsbruken for det politisk arbeidet. (Kommunen har kun ordfører som fulltidspolitiker). Det er krevende for de folkevalgte å stille på gruppemøter på kveldstid, samt at alle politiske møter blir gjennomført på kveldstid. Det at de folkevalgte da har en diskusjonsplattform før møtet, er å lette byrdene i en travel hverdag. Kommunen har ingen formening om når forslag til vedtak blir endelig formulert. Dette kan også skje under behandling av saker direkte i møte. Slik vi oppfatter innsigelsene er at partiene kun må ha fysiske møter, og ikke benytte en trygg elektronisk plattform til forberedelse til politiske møter. Dette anser vi som urimelige krav til politisk arbeid og ekskludering av innbyggere som har travle hverdager. Her kan nevnes småbarnsforeldre som oftest er svært travle. Dersom man ikke kan ha den løsningen som kommunen har, kan man forvente at mange i denne kategorien folkevalgte (eksempelvis barneforeldre og personer med høy omsorgsbyrde) ville ha vegret seg til å stille som folkevalgt. Her må man vekte mulighet for et fungerende demokrati mot en streng tolkning av offentlighetsprinsippene i kommuneloven.

Lillestrøm:

Lillestrøm kommune er lagt i denne kategorien, men ser ut til å egentlig være på vei bort fra den. 19. september 2024 fikk vi oppdatert informasjon om at de planlegger å innføre «digital speiling» for å sikre innsyn innen kort tid. Når dette innføres vil bruken etter vårt syn være helt i tråd med offentlighetsprinsippet. Kommunenes to svar til oss inneholder ellers gode og interessante betraktninger om de demokratiske prosessene i en kommune, og både det opprinnelige svaret og oppdateringen gjengis derfor.

Opprinnelig svar:

Lillestrøm kommune har nylig tatt i bruk DigDems møtesystem, i likhet med mange andre kommuner. Inntil nylig hadde vi First Agenda/Agenda Live.

De folkevalgte organene får sakspapirene samtidig med at de legges ut på kommunens innsynsløsning via arkivsystemet P360.

Vi er avhengig av et digitalt system for å håndtere votering over alle forslag som fremmes fra talerstolen i møtet. Det skal fremgå av protokollen hvem som har stemt hva i alle saker.

Ingen forslag er å anse som fremmet før de er fremmet i møtet, og erfaringsvis legges forslag inn svært sent – så sent at de folkevalgte tidvis kritiserer hverandre for å gjøre det vanskelig for andre å ta stilling til forslag over bordet. Forslag endres ofte underveis i møtebehandlingen.

Vi er kjent med Sivilombudets uttalelse. Etter vårt syn foregår det ingen saksbehandling i møtesystemet, men forberedelser til selve behandlingen. Politikerne må naturligvis ha egne interne prosesser for å forberede seg til møter de er innkalt til. De har f.eks. gruppemøter uten at administrasjonen er til stede. Uten et digitalt verktøy ville de/vi ha måttet sende inn forslag til votering på e-post, via Teams e.l. for å kunne vise forslag på storskjerm for offentligheten. Det ville ha gjort det vanskeligere for både folkevalgte, publikum og administrasjon.

Som kommune er en av våre viktigste oppgaver å legge til rette for lokaldemokratiet. Lillestrøm kommune ønsker å ha et engasjerende lokaldemokrati som er åpent og tilgjengelig for innbyggerne.

Lokaldemokratiet utøves blant annet gjennom vedtak i politiske møter. For å legge til rette for mer effektiv gjennomføring av politiske møter, har vi tatt i bruk et moderne, driftssikkert og brukervennlig system for distribusjon av dokumenter og et møtesystem som er integrert med kommunens til enhver tid gjeldende arkivsystem. Vi er av den oppfatning at det blir lettere for både innbyggere, folkevalgte og ansatte å følge med på hva som skjer under møtene dersom man tar i bruk digitale hjelpemidler.

Utdypning fra Lillestrøm ved Rune Baklien, fagleder for politisk sekretariat, 19. september 2024:

«Vårt syn har vært at praksis i hovedsak er i tråd med lovverket fordi det ikke foregår saks-/møtebehandling, men saksforberedelser. Mange forslag legges som nevnt også inn svært kort tid før møtene, slik at en innsynsløsning ville ha hatt begrenset nytteverdi. Når det er sagt vil vi om kort tid, kanskje allerede i morgen, få på plass en teknisk løsning via Digidem som speiler forslag som er satt «offentlig» i møtesystemet til en åpen nettside, slik bl.a. Trondheim gjør. Det har ikke vært mulig i våre løsninger tidligere.

Den grunnlovfestede åpenheten har aldri vært større. Takket være digitalisering kan man sitte hvor som helst i verden og følge møter som strømmes. De som følger møtene får ikke bare med seg debatten. De får se alle forslag og voteringsresultat på storskjerm. Protokollene våre publiseres også innen 24 timer.»

Vi tolker for øvrig svaret fra Averøy kommune slik at de både har tekniske begrensninger som begrenser muligheten for åpenhet, og samtidig stiller spørsmål ved om det bør være åpent.

Kommunen har opplyst følgende overfor oss:

Ja jeg er uenig i konklusjon om at det som er beskrevet ikke er i tråd med offentlighetsprinsippet. Jeg tviler på at løsningen med å sende forslag mellom folkevalgte blir benyttet, men uansett blir det ikke ulikt hva de ellers diskuterer i partimøter og lignende. Partimøter og gruppemøter er ikke offentlige møter. Det er First Agenda som leverer løsningen og det er da de som eventuelt må endre på dette i selve løsningen.

Se beskrivelse fra First Agenda om hvordan åpenhet eventuelt kan sikres i kapittel 5.

4.1.3 Fra motstand til åpning for innsyn

En kommune som ikke har besvart vår undersøkelse, men som tidligere har gitt tydelig uttrykk for at de ikke mener det bør være innsyn i forslagene som legges inn i portalen, er Birkenes.

Kommunal Rapport omtalte i august 2023 en innstilling fra politisk sekretariat i kommunen ifbm at lokalavisa Lillesands-Posten hadde bedt om innsyn i forslagene som var publisert der. I saksdokumentet het det blant annet: «Birkenes kommunes narrativ bør være at LP/media prøver å endre det norske politiske systemet til det verre, intet mindre». I etterkant nyanserte politisk sekretær i kommunen seg noe overfor Kommunal Rapport, men sto ved at han mente det ikke burde være innsyn i forslagene.

«Det jeg mente var at konsekvensen av Sivilombudets uttalelser i Larvik-saken blir at folkevalgtes saksforberedelser gjøres til et offentlig anliggende på en måte og i en grad som etter mitt skjønn verken er i tråd med lovverket eller med praksis i norske kommuner», skrev han. Hele artikkelen er gjengitt i vedleggene til denne rapporten.

Men kommunen ser ut til å ha tatt grep som i hvert fall sikrer mulighet for innsyn. På kommunenes hjemmeside heter det nå (per 20. september 2024):

«Innsynsbegjæringer i forslag til vedtak i politiske saker

Folkevalgte organer med møtedokumenter tilgjengelige i møteplanen bruker en nettside, møteportalen, der de folkevalgte kan logge inn for å lese møtedokumenter. På denne nettsiden kan de folkevalgte legge inn forslag til vedtak i saker som er til behandling i folkevalgt organ. Alle har rett til innsyn i forslag til vedtak folkevalgte har lagt inn portalen. Ønsker du innsyn i forslag til vedtak i møteportalen, sender du epost til adressen over og oppgir hvilken sak og/eller møte du ønsker innsyn i eventuelle forslag til vedtak.»

Faksimile av hele artikkelen ligger i vedleggene til denne rapporten (kapittel 9).

4.1.4 Digitale løsninger er ikke problemet i seg selv

Stavanger, Strand og Lillestrøm har innvendinger til våre innvendinger som blant annet knytter seg til at de digitale løsningene er praktiske, og at det vil være tungvint for dem å gå tilbake til mindre moderne løsninger.

For ordens skyld: Vi i Norsk Presseforbund og Pressens offentlighetsutvalg mener ikke det er problematisk at norske kommuner og offentlige organer tar i bruk praktiske, digitale løsninger. Vi har også stor forståelse for behovene for å ta i bruk slike løsninger. Vår innvending er at det må følge med tilstrekkelige muligheter for åpenhet og innsyn, som redegjort for i kapittel 3. Vi ser også at mange kommuner klarer dette, som redegjort for i kapittel 4.2.1 og 4.2.2. Se for øvrig kapittel 5 (hvor leverandørene beskriver hvilke muligheter som finnes) og 7 (våre råd til kommunene).

4.2 Kommunene som har løsninger som er i tråd med offentlighetsprinsippet

Vi har registrert at 82 kommuner har løsninger som vi tolker til å være i tråd med offentlighetsprinsippet.

Grunnen til at vi har konkludert slik for de ulike kommunene er:

Ja, fordi det ikke legges inn noe før møtene:	58
Ja, fordi det som legges inn publiseres åpent før møtene:	19
Ja, fordi den bare brukes til taushetsbelagte saker	4

Vi tar i det følgende for oss funnene innen disse tre kategoriene hver for seg:

4.2.1 Kommunene som publiserer åpent i forkant av møtene

19 kommuner er i denne kategorien. Det er:

Nittedal
Løten
Ulstein
Utsira
Gulen
Hustadvika kommune
Tønsberg
Porsgrunn kommune
Færder Kommune
Skien
Harstad
Hol
Farsund
Lindesnes
Eidfjord kommune
Kragerø kommune
Sørfold kommune
Stranda kommune
Bærum
Trondheim kommune

Dette er kommuner som har opplyst at det som legges inn i løsningene, er tilgjengelig for innsyn og for allmennheten i forkant av møtene. Også her varierer bruken av løsningen, for eksempel med tanke på hva som faktisk legges inn, og hva som er gjort for å sikre åpenhet.

Kragerø:

De som ønsker får tilgang til møteportalen, alle forslag som sendes inn i møteportalen sendes også ut til presse på epost og refereres i møte. Kommunestyre, formannskap og Hovedutvalg for plan og bygg streames.

Skien:

Politisk sekretariat i Skien ønsker å holde et åpent og tillitsfullt forhold til pressen. Skien kommune har derfor funnet det hensiktsmessig å benytte flere løsninger som supplerer hverandre. Disse er e-post, Acos møteportal/Acos Innsyn+ og Kaukus.

Vi benytter løsningen til Acos for å publisere møtedokumenter. Dokumentene publiseres til Acos møteportal og Acos Innsyn+. Møteportalen er en personlig side der folkevalgte og politikere logger inn med bank ID. Det gir mulighet for tilgang til skjermede dokumenter. Innsyn+ er Acos' innsynsløsning for møter.

Når møteinnkalling og møtedokumenter er publisert, sendes en e-post til det aktuelle folkevalgte organet med informasjon om tid og sted for møtet og at saksdokumentene er tilgjengelige. Det sendes også e-post til utvalget dersom det er endringer i møtetidspunkt, møtested eller om det legges til nye saker på sakslisten. Samtidig bestreber vi oss på å sende ut tilsvarende informasjon til pressen.

Acos tilbyr i tillegg en løsning i møteportalen der politikerne kan melde forfall, sende inn forslag til vedtak og digital votering. Vi er godt kjent med «boblesaken» i Larvik kommune. Uavhengig av dette har Skien kommune kommet til at Acos sin løsning for å melde forfall, sende inn forslag og votere ikke er tilstrekkelig utviklet. Skien kommune har behov for automatisk varainnkalling og en løsning som kan takle mer avanserte voteringer.

Vi supplerer derfor med Kaukus fra Rubynor. Forslag til vedtak som registreres her sendes automatisk ut på e-post til alle medlemmene i det folkevalgte organet, samt relevante personer i administrasjonen. Vi etterstreber å sende alle fremsatte forslag fortløpende til pressen under møtene.

Kaukus er utviklet i samarbeid med politisk sekretariat i Skien og Porsgrunn kommuner, med tanke på praktisk gjennomføring og med fokus på prinsippet om offentlighet. Det er derfor enkelt og raskt å dele fremsatte forslag med pressen.

Løsningen genererer en voteringsrapport fortløpende som angir voteringsresultat og hvem som stemte hva. Dersom pressen har bedt om voteringsresultat i spesifikke saker har vi benyttet denne.

Færder kommune:

Vi sikrer fullt innsyn ved å oppdatere sakspapirer til møter (egen rutine), flere ganger daglig så alle forslag er offentlig tilgjengelig.

Tønsberg:

Alle forslag som legges inn i portalen i forkant av møtene, publiseres på kommunens nettside.

Hustadvika:

Det eneste som ikke ligger synlig er den enkelte politiker sine kladder til forslag. Altså ingen andre enn den enkelte selv kan se det. Med en gang de gjør de "synlig", så er de synlig for publikum og de andre folkevalgte samtidig.

Gulen:

Folkevalde har tilgang til sakspapir i møtemodul for folkevalde. Disse dokumenta er tilgjengelig for publikum på kommunen si nettside, med unntak av graderte dokument. Under møtet vert løysing for digital votering nytta, der publikum kan sjå innstilling og ev forslag lagt fram i møte.

Nittedal:

Når vi har møter i formannskapet og kommunestyret, produserer vi noe som vi har kalt innstillingsliste. Der legges alle behandlinger som har vært på saken, og alle forslag til møtet. Denne blir lagt ut under møtedokumenter og er et offentlig dokument.

Eidfjord:

Eidfjord kommune sin bruk av politikerportalen mener jeg at faller inn under siste del av siste avsnitt i svaret deres: det som legges inn tilgjengeliggjøres før møtene. I tidligere svar til dere har dette kanskje ikke kommet helt klart frem for dere, men var forsøkt forklart med at det blir tilgjengelig på innsyn dagen etter innkallingen er arkivert. Saker, med saksframlegg og vedlegg meldes opp til utvalg, de blir satt på sakskart og innkallingsdokument blir laget og arkivert. Både innkallingsdokument og saker med vedlegg blir så publisert på innsyn ved neste drum kjøring. (daglig prosess) Det vil si at alt som blir lagt inn i forkant av møte blir tilgjengelig før møte. Som hovedregel er det en uke før møte holdes.

Sørfold:

Forslag som kommer inn før møtet journalføres som inngående dokument som kommer på offentlig postliste. Forslag som legges frem i selve møtet dokumenteres i protokollen som publiseres i innsynsløsningen.

Bærum:

Gjorde endringer medio september som åpnet for innsyn. I orienteringen som ble sendt de folkevalgte heter det:

«Vi viser til tidligere delt notat ([referatsak i KST 29.5.202](#)) og brev til departementet ([referatsak i KST 4.9.2024](#)) om offentliggjøring av forslag som legges inn i Møteportalen i forkant av politiske møter.

Fortløpende publisering av forslag fra uke 39

Fra mandag den 23. september 2024 vil alle forslag som legges inn i Møteportalen før møtestart flettes inn i saksdokumentet og på den måten bli tilgjengelig for alle (både innbyggere, pressen og folkevalgte) før møtet.

I saker som skal i flere utvalg vil vi spesifisere hvilket møte forslaget gjelder.

Det er noe forsinkelse i systemet, og det vil som oftest ta noen timer før forslaget er offentlig.

Eksempelvis vil et forslag som legges inn klokken 11.00 først være på innsyn klokken 14.00.

Folkevalgte vil se forslaget i møteportalen umiddelbart som før.»

Trondheim:

Trondheim kommune har hatt en [løsning](#) med speiling av forslag til vedtak ut til allmennheten i flere år, og var med på utviklingen av løsningen Digidem. I skrivende stund er innsynsdelen av denne løsningen nede, men kommunen varsler at de jobber med en løsning for full digital tilgang som skal publiseres av løpet av kort tid.

4.2.2 Kommunene som har funnet kompromisser

Vi har registrert at følgende kommuner har løsninger hvor de ønsker åpenhet, men løsningene deres ikke tillater full tilgang, og det er funnet kompromisser:

Modalen
Hareid
Lillesand
Sarpsborg
Birkenes kommune
Oslo
Bjerkreim kommune

Flere av disse kommunene, som Lillesand og Modalen, har funnet løsninger som gir lokalmedier tilgang til løsningen. Dette er etter vårt syn en pragmatisk løsning, selv om det er i grenseland for om det etter vårt syn er helt i tråd med offentlighetsprinsippet: Når en først har et system hvor det tilsynelatende ikke er mulig å gi allmennheten i sin helhet tilgang, er det i det minste bra at kommunene har gitt lokalmediene, som på mange måter er allmennhetens representant, tilgang. Også her varierer bruken og tilgangen noe.

Dette er beskrivelsene vi har tatt utgangspunkt i fra kommunene:

Lillesand:

Systemet tillater ikke generell tilgang. Det er ikke mulig å begrense enkelte funksjoner i systemet. Vi har gitt lokalpresse tilgang på forespørsel. (...) Hver bruker må legges inn manuelt og får rettigheter på lik linje med politikere. Vi har vurdert at lokalpressen kan ha tilgang i portalen. Foreløpig er det ikke kommet henvendelser fra allmennheten, og derfor ikke gjort en vurdering av det.

Modalen:

Systemet er retta mot folkevalde og tilsette som intern kanal der graderte dokument er tilgjengeleg. Offentlege dokument og dialog/alternative forslag til vedtak er ikkje unnateke innsyn og vert delt med interesserte/media så snart dei er tilgjengeleg via andre kanalar. I vår kommune foregår all dialog i sjølve møtet. Her får publikum/media med seg dialog i løysinga via storkjerm.

Løysinga (First Agenda) er ikkje god nok slik den er i dag, til at vi kan opne for at eksterne kan følgje med. Vi vil prioritere å få på plass ei løysing som sikrar korrekt gjennomføring. Media/publikum får same informasjon via andre kanalar.

Sarpsborg:

Vi har et eget Teamsrom for politikere der forslagene fra politikerne legges ut, og forslagene sendes også til lokalpressen på e-post. Tidligere ble alle forslag sendt ut på e-post til

politikere, men etter et ønske fra politikere om å samle forslagene på ett sted, legges de nå i Teamsrommet i stedet. Det er kun forslag som legges ut i Teamsrommet. Det foregår ingen diskusjon der. Dermed er ikke disse forslagene mindre tilgjengelige enn før. Det er åpent for innsyn. Dersom noen ber om å få innsyn i forslag, vil de få det.

Teamsrommet er ikke allment tilgjengelig, men innbyggere som ber om å få innsyn i opplysningene, vil kunne få dette på samme måte som pressen.

Oslo:

I Oslo kommunes byråd og bydelsutvalg publiseres alle politiske møter med fulltekst saksdokumenter til elnnsyn. Til selve møteavviklingen benyttes ACOS Møteportal, men kun til internt bruk. Oslo Bystyre benytter en egenutviklet applikasjon (Politikk.Oslo.no) til møteavvikling og til innsyn for journalister.

4.2.3 Kommunene hvor det ikke legges inn noe før møtene:

58 kommuner er registrert i denne kategorien. Felles for dem er at vi har tolket beskrivelsene deres slik at det ikke legges inn forslag eller kommuniseres i løsningen i forkant av møtene (enten at det ikke er mulig eller at det er retningslinjer som sier at det ikke skal gjøres). Da er ikke noe av saksbehandlingen som det er innsynsrett i flyttet ut av møtene, og slike løsninger er derfor i tråd med offentlighetsprinsippet (siden møtene er åpne).

Luster
Hjelmeland kommune
Frosta
Smøla kommune
Fedje
Osterøy kommune
Sande
Sandefjord
Masfjorden kommune
Sula
Våler kommune i Østfold
Hemsedal
Skjåk kommune
Aurskog-Høland
Fjaler kommune
Risør kommune
Gjesdal kommune
Gratangen kommune
Sør-Aurdal kommune
Ringsaker
Ulvik
Skiptvet
Vågå kommune

Alvdal
Etnedal kommune
Løppa kommune
Våler kommune
Moss kommune
Time kommune
Vestre Toten kommune
Flå kommune
Volda kommune
Flatanger kommune
Øystre Slidre kommune
Vadsø kommune
Tolga
Høylandet
Indre Østfold kommune
Hemnes kommune
Lødingen
Bykle kommune
Lurøy
Inderøy kommune
Bremanger
Rendalen kommune
Åseral
Askøy kommune
Herøy
Averøy
Holmestrand
Øygarden
Klepp kommune
Årdal
Malvik kommune

To typiske eksempler fra disse kommunene er Fedje og Ulvik:

Fedje kommune:

Fedje kommune byttet møteportal i november 2023, men alle forslag som blir fremmet i alle møter, selv om de eventuelt blir trukket i behandlingen blir referert i møtebok. De blir referert i sin helhet, med hvem som har fremmet de, parti og selve forslaget. Her har det så langt vært tradisjon for at endringsforslag ikke har blitt lagt i portalen før under selve møtet. Endringsforslagene kan da politikerne se i portalen, de blir referert av ordfører og vist på storskjerm så de som følger møtet i salen og på striming også får tilgang til forslagene

Ulvik kommune:

Rutina (jf. politikaropplæring) hjå oss er at endringsframlegg (bobla) skal leggjast inn av politikar i sjølve møtet. Politisk sekretær (sidan 2017) har aldri opplevd at endringsframlegg er kome før møtedagen sjølv om det i teorien er mogleg. Endringsframlegga vert automatisk fletta inn i protokoll. Dersom dette ikkje skal med må møtesekretær aktivt avhuka dei i systemet.

Enkelte kommuner har endret på sin løsnings i kjølvannet av Larvik-saken, og noen også etter at de fikk spørsmålene i denne undersøkelsen. Dette gjelder for eksempel Våler i Hedmark, som opplyser at de har fjernet muligheten til å sende inn forslag i forkant av møtene.

4.2.4 Kommunene som bare bruker løsningene til taushetsbelagt materiale

Fire kommuner har svart at de først og fremst bruker portalen til å distribuere dokumenter som er underlagt taushetsplikt. Det gjelder følgende kommuner:

Siljan kommune
Gamvik kommune
Lunner
Hurdal kommune

4.4 Kommunene hvor det er uklart

Siden løsningene som hovedregel ikke er tilgjengelige for oss, må vi i våre undersøkelser forholde oss til svarene vi får fra kommunene. Ved publiseringen av denne rapporten var det fortsatt uklart for oss om løsningen i 16 kommuner er i tråd med eller strid med offentlighetsprinsippet. Vi antar at en god del av disse kommunene har løsninger som er uproblematisk, fordi det ikke legges inn forslag i forkant av møtene der og at portalene bare brukes til å distribuere saksdokumenter som uansett er tilgjengelige for offentligheten.

4.5 Ulike vurderinger

I vår første henvendelse til kommunene, ba vi de selv om å opplyse om det var fullt innsyn i løsningene deres. Fordelingen var slik:

Antall hvor det er fullt innsyn:	
	74
Antall hvor det ikke er fullt innsyn:	
	80

Tallet på antall kommuner som opplyser at de ikke har fullt innsyn er her høyere enn det antallet vi har funnet til å ha en bruk som er i strid med offentlighetsprinsippet. Dette fordi mange av kommunene som svarte nei på spørsmålet ovenfor bruker løsningene på en måte som i seg selv ikke er problematisk, for eksempel ved at det bare er taushetsbelagt informasjon som deles der eller at portalene brukes til lesing av dokumenter og egne notater, ikke fremming av forslag og dialog.

Vi ba dem utdype hva det eventuelt ikke var innsyn i. Dette var utgangspunkt for våre oppfølgingsspørsmål, og den etterfølgende vurdering av om bruken fremstår som i strid med offentlighetsprinsippet.

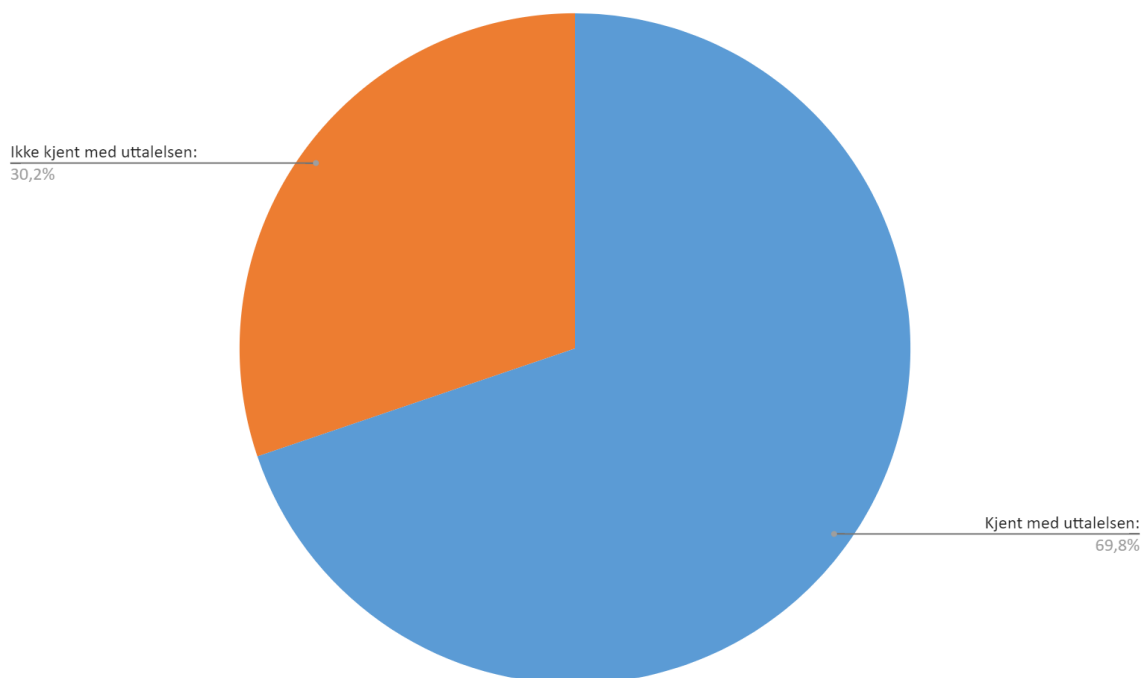
Vi stilte også spørsmål ved om kommunene ville gjøre endringer. Der var fordelingen slik:

Antall som ikke har fullt innsyn, men som vil sikre det:	
	29
Antall som ikke har fullt innsyn, og som ikke vil sikre det:	
	48

Som en kan se var det et høyt antall kommuner som svarte at de ikke ville gjøre noe. Det er ikke fullstendig samsvar mellom disse og de kommunene vi har vurdert at har en bruk som ikke er i tråd med offentlighetsprinsippet, og det henger sammen med hvordan løsningene faktisk brukes og hva som er problematisk og hva som ikke er det.

Vi stilte også spørsmål om de kjente til Sivilombudets to uttalelser om problemstillingen. Der var fordelingen slik:

Antall som er kjent med uttalelsen:	
	96
Antall som ikke er kjent med uttalelsen:	
	42

Vi håper kjennskapet til disse har gått opp etter våre henvendelser og publiseringen av denne rapporten.

5. Leverandørenes løsninger

Som vist ovenfor i kapittel fire, og særlig underkapitlene 4.1.1 og 4.2.2, er det en rekke kommuner som ønsker å utvise større grad av åpenhet, men som beskriver at de begrenses av de tekniske løsningene.

Dette er til en viss grad å fraskrive seg ansvar: Det er de offentlige organene som har ansvar for å følge offentlighetsprinsippet.

Samtidig burde det være et minimumskrav at løsninger som tilbys til offentlige organer, er laget på en slik måte at de ikke er i strid med offentlighetsprinsippet.

Vi har stilt tre leverandører - Acos, First Agenda og Aventia - spørsmål om det er mulig å bruke møteportalene deres på en måte som er i tråd med offentlighetsprinsippet, og i så fall hvordan - og om dette er løsninger som er tilgjengelig for alle deres kunder uten ekstra kostnad i dag.

De tre leverandørene tilbyr noe ulike tjenester og løsninger, men kortversjonen er at de - ifølge leverandørene selv - er mulige å bruke på en måte som er i tråd med offentlighetsprinsippet. Men det avhenger av hvilke innstillinger kommunene velger, og hvordan de brukes.

5.1 Acos

Den største leverandøren i denne sammenheng er Acos.

Per Helge Refvik, direktør for forretningsområdet dokumenthåndtering i Acos, skriver følgende i en epost:

«Kort om ACOS Møteportal

ACOS Møteportal (også omtalt som politikerportalen) er en portalløsning for folkevalgte som gjør at de kan jobbe digitalt og effektivt før, under og etter møtene.

Når møteadministrasjonen har gjort klar sakslisten for et nytt møte og publiserer denne, får møtedeltakerne tilgang til saksliste med tilhørende saksdokumenter via Møteportalen.

På hver sak kan møtedeltakerne melde inn nye tilleggsforslag til vedtak.

Møteadministrasjonen kan selv sette opp i innstillingene til systemet når de ønsker å åpne opp for å motta slike tilleggsforslag. Dette kan være ved tidspunktet når møtet starter, rett før møtet starter, eller flere dager i forkant av møtet. Dette kan altså møteadministrasjonen i hver kommune selv velge i systemet.

Når en møtedeltakere ferdigstiller og melder inn et nytt tilleggsforslag, blir forslaget tilgjengelig for møteadministrasjonen og de andre deltakerne i møtet.

Kort om ACOS Innsyn

ACOS Innsyn er en portalløsning for innbyggere og presse. Her blir kommunen sin postliste tilgjengelig, i tillegg til en oversikt over alle møter i de ulike utvalgene i kommunen. I forkant av møter blir saksliste med tilhørende offentlige saksdokumenter publisert i ACOS Innsyn.

Dersom det i innstillingene i Møteportalen er åpnet opp for å motta tilleggsforslag i forkant av møter, kan saksdokumentene oppdateres med de innkommende tilleggsforslagene, og publiseres på nytt. Møteadministrasjonen må da oppdatere de sakene der det har kommet inn tilleggsforslag (to klikk per sak), eller de kan starte en funksjon som oppdaterer alle saksdokumenter i et møte (fire klikk totalt). De oppdaterte saksdokumentene publiseres deretter automatisk til ACOS Innsyn (avhengig av innstillingene i Innsyn hos kommunen).

Etter møtet blir alle tilleggsforslag, behandlingsinformasjon med voteringsresultater, samt endelig vedtak publisert via ACOS Innsyn, i form av møteprotokoll og oppdaterte saksdokumenter.

Legger ACOS Møteportal opp til å bryte møteprinsippet i kommuneloven § 11-2?

Svar: Nei, ACOS Møteportal legger ikke opp til å bryte møteprinsippet, men dette avhenger av innstillingen kommunen setter i systemet.

I brev av 19. april 2024 fra Det Kongelige Kommunal- og distriktsdepartement til Larvik kommune, svarer departementet på kommunen sine spørsmål rundt bruken av ACOS Møteportal som en del av forberedelsene til møter.

Departementet skriver følgende om møteprinsippet:

Det følger av kommuneloven § 11-2 første ledd at folkevalgte organer skal behandle saker og treffe vedtak i møter. Dette kalles «møteprinsippet». Regelen innebærer at all saksbehandling i folkevalgte organer skal skje i møter, ikke bare det å treffe vedtak i saker, men også forhandling, drøfting og all annen behandling av saker. Folkevalgte organer er kollegiale organer, som behandler saker som et kollegium, og som ikke saksbehandler på noen annen måte enn gjennom møter.

ACOS har informert våre kunder om problemstillingen rundt møteprinsippet, og om hvordan Møteportalen kan settes opp for å ivareta dette prinsippet. For å unngå problemstillingen helt, må tidspunkt for å sende inn tilleggsforslag settes til tidspunktet for start av møtet (evt. kort tid før møtet starter).

Departementet skriver også følgende:

“En formidling av utkast til forslag fra folkevalgte til administrasjonen før møter i folkevalgte organer utgjør, etter departementets vurdering, ikke saksbehandling i folkevalgte organer, og må ikke foregå i et møte.”

På bakgrunn av presiseringen over har ACOS har derfor i siste versjon av Møteportalen lagt inn en mulighet for at folkevalgte kan sende inn tilleggsforslag til møteadministrasjonen alene, uten å publisere dette til de øvrige medlemmene i organet.

Legger ACOS Møteportal opp til å bryte krav til møteoffentlighet i kommuneloven § 11-5?

Svar: Nei, men dette avhenger av kommunen sin praksis og bruk av systemet.

Flere kommuner har en etablert praksis der de tillater innsending av tilleggsforslag i perioden fra innkalling er sendt ut, og frem til møtet starter. Dette er gjerne motivert ut fra et behov hos møteadministrasjonen for å kunne forberede møtene. I tillegg vurderer noen kommuner at det er bedre å tilby utvalgsmedlemmene et sikkert system for å forberede og sende inn tilleggsforslag, enn at de benytter e-post eller andre plattformer utenfor kommunen sin kontroll.

Som beskrevet over kan møteadministrasjonen selv sette tidspunkt for når de åpner opp for innsending av tilleggsforslag i forkant av et møte i innstillinger i systemet. Dersom dette settes til mer enn f.eks. 24 timer i forkant av møtestart, kan dette komme i konflikt med møteprinsippet. Siden tilleggsforslagene blir synlig for alle medlemmene i utvalgene når de sendes inn, vil det kunne komme "motforslag" og på den måten kan saksbehandlingen starte, selv om det ikke er lagt opp til kommentarer og dialog mellom de folkevalgte i Møteportalen.

Denne praksisen vil da igjen kunne komme i konflikt med kravet til møteoffentlighet i kommuneloven, som skal sikre at innbyggere og presse kan følge med på hva de folkevalgte organene gjør.

Departementet beskriver dette slik:

“Kravet til møteoffentlighet er et sentralt krav, og det følger av § 11-5 at alle har rett til å være til stede i møter i folkevalgte organer dersom ikke noen av unntakene i bestemmelsen kommer til anvendelse.”

Dersom kommunen åpner opp for innsending av tilleggsforslag til Møteportalen i forkant av møter, kan disse fortløpende også publiseres til publikum via ACOS Innsyn. Dette er (og har alltid vært) mulig å gjøre i systemet. Møteadministrator må da oppdatere saksdokumentene, og dokumentene publiseres deretter automatisk på nytt i ACOS Innsyn. På denne måten kan kravet til møteoffentlighet ivaretas, selv om tilleggsforslag kommer inn i forkant av møter.

Oppsummering:

I ACOS Møteportal kan kommunen sikre at møteprinsippet blir ivaretatt ved å ikke åpne opp for tilleggsforslag før møtet starter.

Dersom kommunen likevel ønsker å ta imot tilleggsforslag i forkant av møter, kan prinsippet om møteoffentlighet ivaretas ved å bruke funksjonalitet for å publisere oppdatert møteinformasjon til ACOS Innsyn.

Vi ønsker også til slutt å presisere at det er viktig å få frem at disse løsningene er et stort fremskritt for åpenhet i forvaltningen.

Digitale møteløsninger har funksjonalitet for publisering av sakslister, saksdokumenter, voteringsresultater og vedtak, og de er koblet sammen med løsninger for live streaming av møter. Gjennom bruk av disse systemene har kommunene lagt til rette for mer åpenhet, og gir innbyggere og presse enklere tilgang til informasjon. I tillegg får de en effektiv møteadministrasjon for de folkevalgte, og krav til dokumentasjon og arkivering for fremtiden blir ivaretatt på en god måte.»

Vi stilte Acos følgende oppfølgerspørsmål:

Er dette løsninger som er tilgjengelig for alle kommunene som bruker deres systemer, eller krever det kjøp av «ekstratjenester» eller at en har siste/nyere versjon av systemene eller liknende?

Svaret:

*«1) Funksjonalitet for å stille inn når det åpnes opp for mottak av tilleggsforslag i Møteportalen er tilgjengelig for alle kunder.
2) Funksjonalitet for å oppdatere saksdokumenter med innkomne tilleggsforslag og publisere disse til ACOS Innsyn (evt. eInnsyn) er også tilgjengelig for alle kunder.
3) Innstilling for å sette opp at folkevalgte kan sende inn tilleggsforslag til møteadministrasjonen alene, uten å publisere dette til de øvrige medlemmene i organet, er tilgjengelig for alle kunder i siste versjon av Møteportal. Alle våre skykunder blir oppgradert med denne uten kostnader. For kunder som eventuelt drifter løsningen selv (et fåtall av kundene) vil det bare være teknisk bistand til oppgradering på timebasis som er kostnaden med å få det på plass.»*

5.2 First Agenda

Den nest største leverandøren i denne sammenheng er First Agenda.

Aleksander Pedersen, head of Sales & Partnerships, i First Agenda skriver følgende i en epost:

«Vi er godt kjent med Larvik-saken.

FirstAgendas løsninger fungerer som en del av det digitale økosystemet for politiske møter for kommuner og fylkeskommuner, og leveres i tett samarbeid med andre aktører i markedet.

Norske kommuner som bruker våre løsninger, gjør dette i samarbeid med sin innsynsløsning. Våre løsninger støtter dermed de interne arbeidsprosessene til forberedelse og gjennomføring av politiske møter, mens innsynsløsningen brukes til offentliggjøring mot innbyggere og presse.

I FirstAgenda har medlemmene av utvalgene mulighet til å opprette forslag til saker som skal behandles i møtet. Det er møteadministrasjonen som administrerer muligheten for at de

folkevalgte kan sende inn forslag til sakene på dagsordenen. Når et forslag opprettes, blir det merket som «privat». Dette betyr at kun møteadministrasjonen har tilgang til å lese forslaget, og altså ikke andre deltakere i møtet.

Møteadministrasjonen avventer deretter publisering av forslaget til møtet har startet, eller til forslaget fremmes av den folkevalgte i møtet. Vi mener at denne praksisen er i tråd med departementets vurdering av kommunelovens bestemmelser, da forslagene utelukkende deles med møteadministrasjonen som en del av forberedelsen til møtet.

Med det sagt er utviklingen i saken veldig interessant for oss. Vårt ønske er å støtte våre kunders arbeidsprosesser på best mulig måte, så dersom kundene (og markedet) ønsker og har behov for å kunne offentliggjøre forslag, kan vi løse dette ved hjelp av moduler.»

5.3 Aventia

En tredje leverandør er Aventia.

I en epost til Norsk Presseforbund skriver Kenneth Laumb, Sales and Marketing Manager, i Aventia følgende:

«I Aventia sin møteløsning er dette ivaretatt da alle forslag vil være tilgjengelig for alle i det øyeblikket det publiseres som et faktisk forslag i løsningen. Veldig ofte vil man se forslag begynne å bli tilgjengelig allerede 1 ukes tid i forkant av møtestart. Da kan både innbyggere, media og andre få innblikk i de de forslagene som foreligger i det øyeblikket de er publisert. Både i forkant, underveis og i etterkant av møtet. Politikerne har dog en mulighet til å jobbe med en kladd på et forslag i løsningen før de offentliggjør det.

Alt er da tilgjengelig direkte fra Kommunens WEB-TV løsning der man fra et sted vil få tilgang på alt fra video, saksoversikt, dokumenter til sakene, talerliste med talertid og ikke minst alle forslag til sakene/møtet med forslagstekst. I etterkant av sendingen vil dette også være lett tilgjengelig, men da også inkludere voteringsresultater ned på personnivå. Vi har også en politikervisning der man kan gå inn på en enkeltpolitiker og se alle tidligere og aktive forslag + voteringer.

Vi har siden 2005 jobbet veldig aktivt med åpenhet og tilgjengelighet, og vil i all utvikling ha et stort fokus på akkurat dette. Vi har derfor fra første sekund hatt en klar tanke om hvordan alt skal presenteres ut til offentligheten når vi utviklet vår møteløsning, og mener det ikke bare bør være tilgjengelig, men at det bør legges til rette for at det er enkelt å finne. Dette bidrar til å øke tilliten til politikerne, men også gjøre lokalpolitikk mer tilgjengelig og interessant å følge for innbyggere og media.

Se eksempel under fra Drammen Kommune sin løsning (...):

DRAMMEN KOMMUNE DIREKTE ARKIV SØK AVENTIA ?

Informasjon

Hvordan se voteringsresultat?
For å se voteringsresultater trykker du på den blå knappen til høyre i hver sak. Deretter velger du «Forslag». Trykk på den blå ruta foran hvert forslag for å se detaljer om voteringsresultatet.
Noen saker har ikke votering eller er enstemmig vedtatt, da står det «ingen votering».

Sendingen starter om **2 dager**

Bokmerker

- Møteprotokoll fra møte i formannskapet 11.06.2024
- 84/24 Økonomisk bærekraft - alternative tiltak **Dokumenter** **Utvald**
- 85/24 Gjennomgang av administrasjonen og behov for organisering **Forslag**
- 86/24 Salg av Eidra AS **0**
- 87/24 Eierskapsmelding 2024 - 2028 **0**
- 88/24 **0**

1. Her kan man enkelt finne forslagene under den enkelte saken.

DRAMMEN KOMMUNE DIREKTE ARKIV

Informasjon

Hvordan se voteringsresultat?
For å se voteringsresultater trykker du på den blå knappen til høyre i hver sak. Deretter velger du «Forslag». Trykk på den blå ruta foran hvert forslag for å se detaljer om voteringsresultatet.
Noen saker har ikke votering eller er enstemmig vedtatt, da står det «ingen votering».

84/24

Økonomisk bærekraft - alternative tiltak

Dokumenter **Innlegg** **Forslag**

Søk: Forslag

- Herman Ekle Lund (V)** - Ingen votering
- Administrasjon / Utvalg** - Ingen votering

Lukk

2. Når man klikker seg inn der finner man alle forslag som er kommet inn.

Forslagsstillere

Herman Ekle Lund

Vårt totale opplegg anslås omtrent samme effekt som kommunedirektørens forslag (211 millioner).

Vi deler gjerne forslaget opp i mindre deler dersom noen partier ønsker å stemme for deler av forslaget, men for å vise helheten i forslaget så fremmer vi det initielt som én pakke.

Forklaringer til enkeltpunkter:

ang endring på sommerskolen: flere organisasjoner i målgruppa vi har diskutert dette med er positive til forslaget, men etterlyser støtte til påmelding og administrasjon. Blant annet av personvern hensyn. Det hadde vært fint om det kunne finnes løsninger for å imøtekomme det.

Angående boplikt: effekt er ukjent, vi estimerer ca 8 millioner.

Punkt nr: 1

Følgende tiltak legges til under punkt 1:

- Tiltak 05-02

Følgende tiltak under punkt 1 gis følgende endringer:

- Tiltak 09 alternativ 1 gis følgende tilleggsanmodning: kommunedirektøren skal forsøke å finne en innretning hvor kommunen kan tilby bistand

[× Lukk](#)[Lukk](#)

24

g 2024 - 2028

3. Klikker man seg inn på det enkelte forslaget/innstillingen vil man finne hele forslagsteksten.

I tillegg til dette vil også saksdokumenter være synlig fra samme plass, og politikerne kan i tillegg legge frem en skriftlig argumentasjon som kan være nyttig i enkelte tilfeller der forslaget i seg selv ikke er beskrivende nok. Dette har vi opplevd som positivt som et tilskudd til teksting av sendingene for de med nedsatt eller manglende hørsel, som kanskje ikke kan høre argumentasjon fra talerstolen for de forskjellige forslagene. Dette er dog frivillig å benytte i løsningen, men det er tilrettelagt for det.»

6. Råd til medier og de som vil ha innsyn

Det skal være innsyn i forslag og kommentarer som legges inn i de digitale møteportalene, jf. kapittel 3 ovenfor.

Enkelte kommuner har funnet løsninger som gir mediene tilgang til innholdet i portalene, som Lillesand og Oslo.

Enkelte kommuner har funnet gode løsninger med publisering av materialet i forkant av de aktuelle møtene, som Tønsberg.

Og det er ifølge leverandørene mulig å finne gode løsninger rent teknisk, jf. kapittel 5.

Vårt første råd til de som vil ha innsyn eller tilgang, er derfor å forsøke dialog med kommunen det gjelder for å få det til, og for eksempel vise til de ovennevnte kommunene og beskrivelsene fra leverandørene.

I de tilfellene hvor det ikke er mulig å få til løpende innsyn eller tilgang, vil en løsning kunne være å rutinemessig be om innsyn i alle innkomne forslag, både de endelige og eventuelt trukkede, og alle eventuelle kommentarer som er lagt inn som er synlige for alle medlemmene i organet. Et slikt innsynskrav vil være i tråd med identifikasjonskravet i offentleglova, se avsnitt 21-23 i [politikerportal 2-uttalelsen fra Sivilombudet](#).

Et slikt innsynskrav vil kunne lyde:

«Jeg ber med dette om innsyn i:

- Alle forslag som evt. er fremmet i kommunenes digitale møteportal i forkant av møte i ORGANET DATO som er synlig for organets medlemmer. Jeg ber om at det inkluderer også forslag som eventuelt er trukket.
- Alle kommentarer som evt. er lagt inn i portalen som er synlig for organets medlemmer.

Rettslig grunnlag for innsynskravet er offentleglova § 3, 4 og 28 annet ledd. Se Sivilombudets uttalelse [politikerportal 2](#) for utdypning.

Jeg ber om at innsynskravet behandles i god tid før møtet avholdes.»

7. Råd til kommunene

Som nevnt i kapittel 4.1.2.1: Digitale løsninger er ikke problemet i seg selv. Vi har også stor forståelse for behovene for å ta i bruk slike løsninger. Vår innvending er at det må følge med tilstrekkelige muligheter for åpenhet og innsyn, som redegjort for i kapittel 3.

Vårt råd til kommuner som i dag har løsninger som er i strid med offentlighetsprinsippet og som ønsker å gjøre noe med det, er først og fremst å sørge for løsninger som sikrer åpenhet og innsyn, ikke at løsningene kuttes ut eller at bruken endres slik at forslag ikke kan legges inn. Flere kommuner beskriver at de har en fullstendig integrasjon mellom møteportal-løsningen og innsynsløsningen, og vi håper flest mulig kan få til dette.

At møteportalene kuttes kan i og for seg være skadelig for hele det bakenforliggende formålet med offentlighetsprinsippet. Derfor er det etter vårt syn bedre at forslag legges fram i god tid før møter, og at offentligheten får mulighet til å sette seg inn i dem og at det legges opp til en åpen og opplyst offentlig samtale, enn at forslagene holdes skjult for både medlemmene av utvalget og offentligheten fram til møtet starter.

Som beskrevet i kapittel 5 mener leverandørene at de har løsninger som kan ivareta offentlighetsprinsippet, og vi håper de kan tas i bruk. Hvis løsningene som er tilgjengelig ikke er tilfredsstillende, håper vi kommunene det gjelder kan løse dette sammen med leverandørene.

Utover dette kan en ryddig løsning være å publisere alle forslag som er lagt inn, også de som eventuelt er trukket, på kommunens hjemmeside eller i kommunenes innsynsløsning. Dette kan gjøres ved republisering, klipp og lim av tekst, eller så enkelt som å bruke skjermdump-funksjoner. En annen løsning kan være å forsøke å finne et kompromiss som sikrer visse grupper, som lokalmedia, tilgang, slik vi viser til i kapittel 4.2.2.

8. Metode

Funnene i denne undersøkelsen er basert på spørsmål Norsk Presseforbund har sendt til alle landets kommuner.

Den første henvendelsen ble sendt 6. november 2023, og lød slik:

«Norsk Presseforbunds offentlighetsutvalg ønsker å kartlegge bruken av møteportaler/kommunikasjonsverktøy i norske kommuner. Vi ber derfor om å bli opplyst om kommunen benytter egne løsninger for kommunikasjon i forbindelse med politiske møter, som Acos eller DigDems møteportal-løsning, eller andre typer møteportalsystemer. Hvis kommunen bruker et slikt system, ber vi om å få opplyst hvilket system det er. Se Sivilombudets uttalelse for utdypende informasjon om møteportaler/politikerportaler.»

Totalt fikk vi svar fra 271 kommuner. Vi laget etter dette en liste over alle kommunene som svarte at de hadde en slik løsning, totalt 170 stk. Disse kommunene fikk et nytt spørsmål fra oss 15. mars 2024:

“Vi viser til svar dere har gitt oss om bruk av møteportal/politikerportal i forbindelse med politiske møter i kommunen (innsynskrav sendt fra oss 06. november 2023). Norsk Presseforbunds offentlighetsutvalg (POU) ønsker å kartlegge bruken av denne og tilsvarende løsninger i norske kommuner. Vi ber dere derfor om å svare på spørsmålene i dette skjemaet:

{I skjemaet var det følgende spørsmål:

1. og 2. om navn og kontaktinfo

3. Er kommunen kjent med Sivilombudets uttalelser om politikerportalen (“bobla”) i Larvik?

4. Er det fullt innsyn for allmennheten i forslagene og aktiviteten som foregår i kommunenes politiker/møteportal, inkludert i forkant av møtene?

(Fullt innsyn defineres av oss som alt som legges ut i portalen er åpent for innsyn bortsett fra taushetsbelagte opplysninger og det som kan unntas etter kommuneloven § 11-5 tredje ledd)

5. Hvis nei på svar 4: Hva er unntatt fra innsyn og hvorfor er det unntatt?

6. Hvis nei på svar 4: Vil kommunen sikre mulighet for fullt innsyn for allmennheten i løsningen?

7. Eventuelt}

Bakgrunnen for kartleggingen er to uttalelser fra Sivilombudet om Larvik kommunes bruk av den såkalte «bobla». Sivilombudet mener Larviks daværende bruk av løsningen var i strid med møteoffentlighetsprinsippet i kommuneloven. Les mer:

<https://www.sivilombudet.no/uttalelser/innsyn-i-moteportal-for-folkevalgte-i-kommune-politikerportalen/>
<https://www.sivilombudet.no/uttalelser/politikerportalen-2-innsyn-i-politikerportalen-saksdokument-organinterne-dokumenter-og-merinnsyn-mv/>»

Vi ba samtidig kommunene om å si fra hvis de faktisk ikke hadde en slik portal/løsning. Det var totalt 14 kommuner som da svarte at de ikke hadde en slik løsning og at de hadde misforstått det opprinnelige spørsmålet.

Svarene ble automatisk lagret i et regneark via Microsoft Forms. Svarene ble deretter vurdert av oss. Hovedspørsmålet vi vurderte var om vi vurderte løsningen til å være i tråd med offentlighetsprinsippet. Vi registrerte svar etter kategorier:

- «Ja, fordi det ikke legges inn noe før møtene»
- «Ja, fordi det som legges inn publiseres åpent før møtene»
- «Ja, fordi den bare brukes til taushetsbelagte saker»
- «Nei, fordi det ikke er åpent for innsyn i forkant av møtene»
- «Uklart»
- «Kompromiss»

Vi fulgte opp dette med å sende en epost 21. august 2024 til de 57 kommunene vi hadde registrert til å ha løsninger som vi tolket til å være i strid med offentlighetsprinsippet. I eposten refererte vi svaret vi hadde fått fra kommunen, hvordan vi tolket det og den rettslige bakgrunnen for vurderingen. Vi ba dem si fra om de hadde ytterligere informasjon vi burde se på eller om de var uenig i tolkningen eller de rettslige vurderingene.

Samme dag sendte vi også en epost til de 49 kommunene hvor vi hadde for lite informasjon til å vurdere løsningen, og derfor hadde registrert det som «uklart» om løsningen var i tråd med offentlighetsprinsippet, og etterspurte mer utfyllende informasjon. Vi ba kommunene fylle ut informasjon i et skjema, hvor vi stilte følgende spørsmål:

«Spørsmål: Kan politikerne legge inn forslag i møteportalen/politikerportalen i forkant av møtene som er synlige for resten av organet?»

Svaralternativer:

- Ja, og det gjøres*
- Ja, men det gjøres ikke*
- Ja, men forslagene legges først inn i møtet*
- Nei*

Spørsmål: Hvis kun ja på foregående spørsmål: Er forslagene åpne for allmennheten i forkant av møtene?»

Svaralternativer:

- Ja*
- Nei*

Spørsmål: Kan politikerne legge inn kommentarer som er synlige for andre eller kommunisere på annet vis i møteportalen/politikerportalen?»

Svaralternativer:

Ja

Nei

Spørsmål: Hvis kun ja på foregående spørsmål: Er dette åpent, tilgjengelig for allmennheten i forkant av og underveis i møtene?

Svaralternativer:

Ja

Nei

Spørsmål: Brukes møteportalen/politikerportalen kun til å distribuere saker som er unntatt offentlighet (pga taushetsplikt osv)?

Ja nei

Spørsmål: Eventuelt

Svaralternativ: Fritekst»

I uke 36-38 sendte vi ut purringer til kommunene i de to kategoriene (de som vi hadde tolket til å ha løsninger som ikke var i tråd med offentlighetsprinsippet og de som vi hadde for lite informasjon fra).

Ved publiseringen av denne rapporten sitter vi igjen med tallgrunnlaget som er presentert i oppsummeringen i innledningen og i de ulike underkapitlene. Det er, som alltid med slike undersøkelser, en viss usikkerhet knyttet til tallene. Vi fikk svar fra 271 kommuner i første runde av undersøkelsen. Fra 86 kommuner har vi derfor ingen informasjon. I tillegg er det for oss fortsatt uklart om 15 av kommunene som har svart, har en løsning som er i tråd med offentlighetsprinsippet eller ikke. Det kan også være enkeltregistreringer som er feil, for eksempel fordi vi har tolket informasjonen feil og at dette ikke er fanget opp i våre forsøk på å gi kommunene mulighet til å utdype.

9. Vedlegg

Nedenfor er enkelte artikler, eposter og orienteringer som er vist til i hovedkapitelene i denne rapporten.

9.1 Artikkel publisert i Kommunal Rapport 23.08.2023:

“Birkenes mener Sivilombudet tar feil i innsynsspørsmål

Lillesands-Posten ba om innsyn i forslag sendt inn i Acos møteportal. Birkenes kommune beskylder avisa for å ville skade det politiske systemet.

HANNE WIEN

995 15 493

I mars ba Lillesands-Posten Lillesand og Birkenes kommuner om innsyn i skriftlige forslag som politikere legger inn i Acos møteportal. Bakgrunnen er Sivilombudets konklusjon i en tilsvarende sak fra Larvik kommune, om at [forslagene er ferdige dokumenter og at det er innsynsrett i dem.](#)

Onsdag skal formannskapet i Birkenes ta stilling til Lillesands-Postens klage på innsynsavslag. I et av vedleggene til saksframlegget skriver politisk sekretær Erlend Hareide i Birkenes at Lillesands-Posten vil «sikkert dra omdømmekortet» om de får avslag:

«Birkenes kommunes narrativ bør være at LP/media prøver å endre det norske politiske systemet til det verre, intet mindre.»

- Les også: [Statsforvalteren snur om politikerboble](#)

Sluttet å bli sjokkert

Ansvarlig redaktør Thor Børresen i Lillesands-Posten kjenner seg ikke igjen i utsagnet.

– Jeg har sluttet å bli sjokkert over Birkenes kommune. Det ser ut som om de har en egen agenda om å motarbeide innsyn. Vi dekker to kommuner; Lillesand og Birkenes. Det er som natt og dag, sier Børresen.

Politisk sekretær Erlend Hareide skriver til Kommunal Rapport at han ikke står ved formuleringen.

– Det jeg mente var at konsekvensen av Sivilombudets uttalelser i Larvik-saken blir at folkevalgtes saksforberedelser gjøres til et offentlig anliggende på en måte og i en grad som etter mitt skjønn verken er i tråd med lovverket eller med praksis i norske kommuner, skriver han.

Kommunedirektøren anbefaler politikerne å si fortsatt nei til innsyn, og sende klagesaken til Statsforvalteren for endelig avgjørelse. Saken skal til kommunestyret 31. august.

Frykter påvirkning

I vedlegget skriver politisk sekretær at det i snart 200 år har vært tradisjon for at folkevalgte fritt kunne diskutere saker med partifeller og andre i forkant av møtebehandlingen. Og at forslagene som politikerne legger inn i møteportalen må sees i lys av dette.

«Det vil være et radikalt brudd med norske demokratiske tradisjoner om media eller andre skulle gis rett til innsyn i portalen», skriver Hareide.

- Les også: [Anmelder kommunedirektør for brudd på tjenesteplikten](#)

I et møtereferat vedlagt saken går det fram at ordfører og varaordfører peker på at hvis det blir gitt allment tilgang til portalen, så vil media i betydelig større grad enn i dag kunne skrive om en sak før behandlingen i det aktuelle organet. Ordfører og varaordfører er bekymret for at omtale vil kunne gi et skjevt bilde av saken, dersom forslag trekkes eller endres før møtet.

«Uansett vil media gis større påvirkningskraft på politisk arbeid enn ønskelig», går det fram av møtereferatet.

– Kan skape forvirring

– Jeg er ikke imot åpenhet. Men min erfaring gjennom fire år er at representanter legger inn forslag som de endrer når de blir framsatt i det formelle møtet. Hvis media publiserer et forslag som endrer seg fordi man har hatt en dialog eller de selv finner ut at de vil endre det, så tenker jeg at det kan skape unødvendig forvirring for innbyggere å følge med på, sier ordfører Gyro Heia (Sp).

– *Er ikke muligheten til å påvirke politiske prosesser et kjennetegn ved et fungerende demokrati?*

– Jo, det er helt riktig. Og det er derfor vi har flere utvalg der vi tar opp samme sak. Der blir det kjent hvilke forslag politikere kommer med. Da vil man ha muligheten til å påvirke forslag mellom de utvalgene. Det er slik det var i gamle dager. Dette er kun blitt en problemstilling fordi det er digitalt. Min bekymring er at folk vil vegre seg for å legge inn forslag, fordi de ikke er sikre på at det er slik de vil se ut når de fremmes i møtet, sier Heia.

- Les også: [Statsforvalter opphever hemmelighold av dokumenter om intern uro i Bø](#)

Birkenes: Sivilombudet tar feil

Da Sivilombudet behandlet klagen etter et tilsvarende innsynskrav i Larvik, var ombudet tydelig på at forslagene som politikerne legger inn i forkant av møter, er ferdige saksdokumenter. Og at mye taler for at det foregår møtepliktig saksbehandling i møteportalen.

Kommunedirektøren i Birkenes skriver i saksframlegget at Sivilombudets jurister tar feil på begge punkter.

«Det fremstår for oss som om Sivilombudets metodiske tilnærming til de spørsmål “Larvik-saken” reiser, utelukkende består i å grave seg ned i lovparagrafer, uten at verken lovgivers intensjon eller hva som er vanlig praksis/sedvane i Norge vurderes noe nærmere», står det i saksframlegget.

- Les også: [KS sier nei til postliste-unntak for interne dokumenter](#)

Ulike vurderinger

Rundt 130 kommuner bruker Acos møteportal. De har valgt ulike tilnærminger:

Larvik kommune legger nå ut politikernes skriftlige forslag til allmenn gjennomsyn på sine nettsider. Etter Sivilombudets konklusjon foreslo kommunedirektøren i vår å avvikle møteportalen, og i stedet finne en ny løsning som ikke brøt innsynsretten. Kommunestyret utsatte saken i påvente av avklaring fra Kommunal- og distriktsdepartementet.

I Sandefjord har politikerne vedtatt å avvikle muligheten for å legge inn forslag i Acos møteportal før møtene starter.

Lillesand valgte å gi Lillesands-Posten fire brukertilganger til Acos møteportal på forespørsel. Politisk sekretær fjerner manuelt disse fire brukernes tilgang til møtedokumenter unntatt offentlighet. Systemet gjør det ikke mulig å fjerne medie-brukernes mulighet for å legge inn egne forslag.

- Les også: [Halvparten av avslagene på innsyn i interne dokumenter er feil](#)

Birkenes: Urealistisk

Det har vært vanlig praksis i Birkenes at møtesekretær sender forslag til vedtak på e-post til Lillesands-Posten når forslaget fremmes i møtet. Kommunedirektøren i Birkenes mener det er uforsvarlig å gi andre enn politikere og ansatte brukertilgang til møteportalen, slik Lillesand kommune ga Lillesands-Posten.

Siden offentlighetsloven forbyr forskjellsbehandling, vil systemet i teorien måtte være rigget for flere tusen brukere, går det fram av saksframlegget. Med dagens møteportal vil sekretariatet måtte manuelt fjerne tilgang til dokumenter unntatt offentlighet for alle disse.

Systemleverandøren har offentliggjort at den neste versjonen av Acos møteportal vil få ny funksjonalitet, der forslag først blir gjort tilgjengelige for de øvrige politikerne idet forslaget er ferdigstilt og behandlingen av den aktuelle saken starter. Den nye versjonen er planlagt utrullet i løpet av høsten.

Følge ombudet? Tja

I saksframlegget reiser kommunedirektøren tvil rundt hvorvidt Birkenes kommune må følge Sivilombudets uttalelser, så lenge disse ikke er spesifikt rettet mot Birkenes kommune.

Kommunedirektøren anbefaler kommunestyret å be Statsforvalteren i Agder avklare spørsmålet gjennom en grundig juridisk vurdering.

Kommunedirektør Anne Stapnes i Birkenes skriver til Kommunal Rapport at hun ikke stiller seg bak formuleringen om at Lillesands-Posten/media prøver å endre det norske politiske systemet til det verre.

– Det er ingen grunn til å tro eller anta at media prøver å endre det norske politiske systemet, skriver hun.

– *I saksframlegget går det fram at kommunedirektøren mener at Sivilombudets jurister tar feil i lovtolkningsspørsmål. Hva slags bakgrunn/kompetanse har Birkenes for å si at Sivilombudets jurister tar feil?*

– Norske kommuner gjør sine vurderinger ut fra de argumenter som kommunene presenteres for i ulike saker. Det må være åpenhet for at administrasjon og folkevalgte bruker sin mulighet til å stille kritiske spørsmål til uttalelser som blir gitt eller forelagt kommuner, og som oppleves å gi prinsipielle konsekvenser, skriver Stapnes.

9.2 Brev fra politisk sekretariat i Bærum kommune til Kommunal- og distriktsdepartementet av 27. juni 2024

“Offentliggjøring av forslag i digital møteportal og møteprinsippet

Politisk sekretariat i Bærum kommune har fulgt saken om offentliggjøring av forslag i digital møteportal som først var aktuell i Larvik kommune, men som er relevant for mange kommuner.

Vi viser i den forbindelse til Sivilombudets uttalelser av 21.12.22 og 23.2.23 (Ref. 2022/4149) og Kommunal- og distriktsdepartementets svar til Larvik kommune datert 19.4.2024 (deres ref. 23/4326-4). I tillegg vises det til medieomtale om problemstillingen.

Sivilombudet har i begge uttalelsene vurdert det slik at forslag i en digital møteportal som deles med medlemmene i et folkevalgte organ *i forkant av møte*, er møtepliktig saksbehandling som skal skje *i møte*. Praksisen i flere kommuner bryter derfor med møteprinsippet og krav til offentlighet.

Tilsvarende har departementet etter vår oppfatning langt på vei støttet Sivilombudets vurdering i brev 19.4.2024, men med en presisering om at det er av betydning om den digitale møteportalen legger til rette for at medlemmene i organet kan kommentere, endre og legge inn nye forslag underveis. Departementet har gitt støtte til ny praksis i Larvik kommune som innebærer at forslag kun deles med administrasjonen før møte. Dette utgjør da ikke møtepliktig saksbehandling.

Uttalelsene fra Sivilombudet og fra departementet innebærer at det først er i et møte at medlemmer av et folkevalgt organ skal bli kjent med og ta stilling til andre medlemmers tilleggs- eller endringsforslag.

Vi ønsker å belyse at gjeldende rett kan ha uheldige konsekvenser for de folkevalgtes beslutningsprosesser og åpenhet.

Beslutningsprosesser

Det er god begrunnelse bak reglene om at all saksbehandling i folkevalgte organer skal skje i møter, og at den møtepliktige saksbehandlingen skal være offentlig tilgjengelig.

Likevel stiller vi spørsmål om forståelsen av gjeldende rett bidrar til gode vilkår for folkevalgtes behandling av saker og reell åpenhet i saksbehandlingen.

Kommunale folkevalgte organer behandler mange komplekse og omfattende saker innenfor forskjellige samfunnsområder. Samarbeid og kompromisser på tvers av partier er ofte helt avgjørende for å komme frem til gode løsninger og gjennomarbeidede vedtak. Et regelverk som legger til rette for at gode forberedelser og samordning er mulig, uten at det går på bekostning av åpenhet, bør være et mål.

Vår erfaring i Bærum er at det er en klar fordel hvis medlemmer i et organ får informasjon om andre partiers forslag, og dermed tid til å forberede og forankre sin posisjon, i forkant av møte. Omfattende forslag som innebærer store endringer, får meget sjelden oppslutning fra andre partier, hvis disse ikke har fått muligheten til å vurdere forslagene på forhånd. Dette fordi det er vanskelig å vurdere alle konsekvensene av vidtrekkende forslag ad hoc, og man har da heller ikke mulighet til å forankre sitt syn på forslaget med egen partigruppe.

Politisk sekretariat har fått tydelige tilbakemeldinger fra folkevalgte om at det å kunne vurdere andre partiers forslag som en del av forberedelsene til møte, er en svært viktig del av å tilrettelegge for gode beslutningsprosesser og vedtak.

Åpenhet

Politisk sekretariat mener at løsningen der både folkevalgte og offentligheten får anledning til å fortløpende bli gjort kjent med forslag før møte, er den mest hensiktsmessige.

Vi er bekymret for at dersom den digitale møteportalen ikke kan brukes til å dele forslag i forkant av møte, så vil det faktisk føre til mindre åpenhet enn vi har i dag. Når folkevalgte opplever at det har en stor verdi å kunne gjøre seg kjent med forslag før møte, istedenfor å ta stilling til de ad hoc, er det en reell fare for at det som tidligere skjedde i møteportalen flytter seg ut i andre uformelle og lukkede kanaler, som e-post, SMS og Messenger-grupper. Konsekvensen vil da være mindre åpenhet, i strid med kravet til offentlighet.

Oppsummering

Politisk sekretariat ber departementet vurdere om en justering av regelverket er hensiktsmessig. Målet må være å ivareta møteprinsippet og krav til offentlighet, uten at det går på bekostning av de folkevalgtes anledning til å være best mulig forberedt på det som skal vedtas i møte.

Med hilsen

Eirik Lindstrøm

kontorsjef

9.3 Orientering fra Tynset kommune

«Veldig bra at dere tar tak i slike problemstillinger. Dette er heller ikke helt enkelt for en kommune. Fra Tynset kommune så har vi lyst til å bidra med noen kommentar som kanskje nyanserer noen av konklusjonene. Vår oppfatning er at det må være den faktiske bruken av systemet som er relevant.

Vi har relativt nylig (våren 2023) tatt i bruk ny politikerportal i saksbehandlingssystemet vårt. Systemet brukes ikke (og er i veldig liten grad tilrettelagt) for å diskutere forslag politikere imellom. Praksis er at forslagene svært sjelden legges inn før møtestart, men at de "kommer gradvis" underveis i møtetgjennomføringen.

Tidligere praksis var at dette var e-post-basert og ved at forslagene først ble kjent for allmenheten når de var fremmet muntlig på talerstolen, og at de deretter ble distribuert til møteledelsen og protokollfører på e-post og lest høyt. Avstemming skjedde gjerne med utgangspunkt i høytlesing. Dette er på mange måter praksis nå også, men det unntak at forslagene når er skriftlig i en form og format som er mer tilgjengelig enn tidligere. Blant annet med at de effektivt kan vises på storskjerm (for tilstedeværende) og på stream (for allmenheten).

Systemet slik det er nå sikrer et mye høyere grad av dokumentasjon (blant annet med dokumentasjon av stemmegivning ned på enkeltmedlem). Systemet (og dermed protokollen) vil i stor grad autogenereres og dermed inneholde sporbarhet på behandling av de enkelte forslag. Protokoll vil også være ferdigstilt raskt. Tynset kommune har en praksis med å gjennomgå og godkjenne protokoll mot slutten av møtet, og denne blir gjerne renskrevet og publisert få timer etter møtet. Dette er til stor glede for pressen.

I hvilken grad enkeltpolitikere, partigrupper osv drøfter forslag og prioriteringer seg i mellom er ikke kjent for administrasjonen. Når og hvordan de bekjentgjør sine forslag handler vel så mye om politisk timing og strategi som IT-systemene. Nødvendig oppfølging av denne konklusjon vil være å sperre systemet for forslag før møtestart. Det vil i praksis bety liten forskjell i det store flertallet av saker og forslag, og bidrar ikke til mer åpenhet rundt slike drøftinger. Politisk vil uansett tilpasse sin timing den enkelt sak mtp bruk/ eller ikke bruk av pressen.

Videre har det aldri vært snakk om å "holde tilbake informasjon", og slik sett mindre relevant å drøfte prinsippene i offentlighetsloven. Vår tolkning om at et forslag ikke er "fremmet" før det er presentert på talerstolen tar utgangspunkt i regler for møtetgjennomføring som sier at alle forslag skal fremmes på den måten. Det betyr at det "ikke er nok" å legge inn et forslag i portalen.

Håper noe av dette var klargjørende rundt praksis. Vi jobber hardt for å bidra til meroffentlighet og vil mene at overgangen til en slik møteportal har gitt flere skritt i riktig retning. Blant annet gjennom dokumentasjon og sporbarhet på voteringer. Det er likevel klart at det kan være noen prinsipielle utfordringer rundt dette, men vi ber om at det er praksis som er styrende og ikke de tekniske mulighetene i systemet. Lokalt saksbehandlingreglement og regler for møtetgjennomføring vil være definerende for dette, og diskusjoner som

dette er relevant inn i revidering av de.

Med hilsen

Amund Aarvelta

Assisterende kommunedirektør»

9.4 Kronikk i Kommunal-Rapport

[Kommunal saksbehandling som utelukker innsyn, er et demokratisk problem](#)